

EL QUINZE

de **Público**

Los vecinos
del Casc
Antic:
“Éramos las
piedras y yo”

P22

Los avances en vacunas y tratamientos, una luz al final del túnel del coronavirus

El aumento de contagios satura
el rastreo de los contactos

Los científicos catalanes lideran
proyectos contra la covid

La vacuna de Pfizer: un avance,
pero quedan obstáculos **PÁGINAS 2-5**

Las APEU y la privatización del espacio público

El Govern quiere aprobar la ley
que convierte áreas comerciales
en zonas de gestión privada **P14**

El Govern espanyol i la nova Llei de memòria

Joan Tardà
Exdiputat d'ERC

El camino de Biden hacia la Casa Blanca

Trump busca los resquicios
legales para evitar que sea
presidente el 20 de enero **P12**

Barcelona, objectiu gihadista

Xavier Torrens
Professor de la UB

Llums i ombres de les residències d'estudiants

Habitem les Drassanes Il·lita
contra la construcció d'un
d'aquests equipaments **P24**

“Tenim algun dels elements per a la tirania i l'autoritarisme”

Entrevista a Judit Carrera
Directora del CCCB
PÀGINA 6

BRU AGUILÓ

BLANCA BLAY-ACN

Ni l'Estat ni la Generalitat aturen els desnonaments

Més de 1.200 persones han
hagut de deixar casa seva
des del setembre a Barcelona

Els activistes denuncien que
el Govern no aplica la llei de
l'habitatge catalana **PÀGINA 20**

Focus **Coronavirus en Catalunya**

El aumento de contagios satura los rastreos

Los sanitarios rechazan que parte del sistema siga externalizado a una filial de Ferrovial y reclaman al Govern que rescinda el contrato y destine esos recursos a la atención primaria. La introducción de los test rápidos abre la puerta a descongestionar los laboratorios

Emma Pons Valls
BARCELONA

Una tarde, Aleix recibe una llamada de un amigo al que ha visto hace poco: ha dado positivo en coronavirus. Le dice que ha dado su número al CAP y que se pondrán en contacto con él para explicarle lo que tiene que hacer. Antes de recibir la llamada, él mismo llama a su centro de referencia y consigue cita para hacerse un test en Barcelona, donde vive. Una semana después, y ya finalizada la cuarentena de 10 días estipulada para las personas que han tenido contacto estrecho con casos positivos, Aleix aún no ha recibido ninguna llamada de los rastreadores. A Clàudia, en Vilafranca del Penedès, le pasó algo similar; ella, a diferencia de Aleix, sí recibió la llamada, aunque después de haber notificado la situación al CAP y tener ya cita para hacerse el test.

Estos dos casos, lejos de representar la situación de forma global, muestran algunas de las dificultades o retos a los que se enfrenta el sistema de rastreo en Catalunya, sobre todo desde que en las últimas semanas se hayan multiplicado los contagios.

Un contrato polémico

El sistema de rastreo, herramienta clave en el control de epidemias, estuvo en el centro de la polémica en Catalunya cuando se adjudicó a principios de junio parte del servicio a una empresa filial de Ferrovial, Ferroser. Estos empleados, que reciben el nombre de *scouts*, hacen el seguimiento telefónico de los contactos estrechos.

Núria –nombre ficticio– es una de las personas que trabaja en este servicio, coordinado por el Servei d'Emergències Mèdi-

Un equipo móvil extrae muestras para PCR en la escuela Bell-lloc de Girona.

El liderazgo de Salut Pública, clave

De cara a la gestión de la pandemia durante los meses que vendrán, y especialmente ante una futura tercera ola, el jefe del servicio de Epidemiología y Evaluación del Hospital de Mar de Barcelona, Xavier Castells, hace un llamamiento a "la preparación" y hace hincapié en la necesidad de que sea Salut Pública quien lidere todo el proceso. Castells recuerda el componente socioeconómico de los contagios, que hace que los entornos con menor renta muestren tasas de incidencia más elevadas. "Todos estos aspectos son determinantes. Por eso es tan importante el liderazgo de Salut Pública", asegura.

ques (SEM). "Antes iba todo muy rápido. Ahora tenemos casos que, cuando llamamos, ya han pasado muchos días", reconoce. En una jornada laboral, hacen entre 50 y 60 llamadas para informar a los afectados de que han estado en contacto con casos positivos y explicarles que deben quedarse en casa durante 10 días. Tanto ella como Joan –también nombre ficticio– apuntan que "siempre se acaba llamando", pero que el aumento de contagios ha hecho que "haya atascos en todas partes". Fuentes del SEM explican que "ha habido retrasos puntuales, pero no es la norma". "Dentro de lo que es la emergencia, estamos dando solución a diario", aseguran.

El sistema de rastreo en Catalunya se compone en la actualidad de más de 2.400 profesionales de cuatro perfiles diferentes, que Salut ha ido ampliando. Por un lado, hay cerca de 1.700 "gestores covid": profesionales contratados por la atención pri-

Un trabajador del centro de atención primaria de Tàlala, en Girona, preparando las peticiones para llevar a cabo pruebas PCR de detección del coronavirus.

maria, que trabajan en los CAP y se dedican a recoger los contactos estrechos de los casos positivos, que de media son cinco. Por otro lado, 432 gestores escolares hacen la misma función pero exclusivamente en este ámbito. Y en tercer lugar, hay 120 profesionales de los Serveis de Vigilància Epidemiològica de la Generalitat que hacen un estudio más exhaustivo del caso. Toda esta información, a través de una herramienta informática, llega a los *scouts* o gestores de contactos, que son 180, con la previsión de aumentarlos hasta 250 próximamente. Se trata del personal contratado por Ferrosier.

Los sanitarios, en desacuerdo

La externalización de parte del rastreo desencadenó la indignación del sector sanitario, y el Parlament aprobó una moción que instaba al Govern a rescindirle, el 9 de julio. Aunque en un inicio el Govern se mostró favorable, cuatro meses después sigue vigente. *El Quinze* no ha obtenido respuesta ni de Salut ni de Ferrovial al respecto.

Los profesionales de la primaria afirman que la externalización desemboca en falta de coordinación y sobrecarga de trabajo. “El paciente viene a nosotros a preguntar, no va a Ferrovial. El problema se lo solucionamos nosotros”, explica Mireia Moret, médica de familia y portavoz de la Plataforma en Defensa dels Serveis Públics. Moret añade que, al tratarse de una empresa privada, no tienen acceso al historial clínico ni pueden apuntar la información que les da el afectado.

La Plataforma reclama que se rescinda el contrato y se redirijan los recursos destinados—cerca de 18 millones de euros—a reforzar el personal de los CAP que se dedica al rastreo. “Ya se vio a partir de junio que el rastreo no funcionaba, y se hubiera podido corregir”, apunta Moret. “Si no se hace es por interés económico. Si lo hace la sanidad pública, no hay nadie que se enriquezca”, añade la médica de familia.

Las fuentes del SEM consultadas por *El Quinze* niegan la falta de coordinación y apuntan que “con la llamada se detectan las necesidades de las personas y se empieza a gestionar”. Estas fuentes señalan que la mayor facilidad de contratación que tiene una empresa respecto a la Administración ha permitido ampliar la plantilla rápidamente cuando se ha necesitado.

Una estrategia combinada

Más allá del rastreo, para controlar la epidemia hay que testar a la población. Xavier Castells, jefe del servicio de Epidemiología y Evaluación del Hospital de Mar, explica que hay que aplicar una “estrategia combinada” de los dos elementos para cortar de forma efectiva las cadenas de contagio. El epidemiólogo señala que es un sistema “complejo”, porque requiere “estructuras preparadas y entrenadas”. El médico ex-

Más de 2.400 profesionales de cuatro perfiles diferentes se dedican al rastreo

Castells: “Es mejor gastarse el dinero en rastreo y testeo que el confinamiento”

Según los sanitarios, la externalización conlleva falta de coordinación y sobrecarga de trabajo

plica la importancia de dedicarle recursos: “Está comprobado que es mejor gastarse dinero en el rastreo y el testeo que hacer medidas de confinamiento. Si por no hacer un buen rastreo tensionas el sistema, nos puede salir más caro”.

Castells apunta que, cuando se supere la actual fase de mitigación—conocida como “aplanar la curva”—y se entre en la de contención, estas dos estrategias “serán todavía más importantes”. Para ello hay que tomar nota de lo que “no ha funcionado tan bien” y evitar que se vuelva a producir una situación similar. “En países o áreas donde se ha hecho mejor, se ha conseguido que las tasas [de contagio] no aumenten tanto. No es la única razón, pero es importante”, señala Castells.

Apuesta por los test de antígenos

Por otra parte, una manera de ampliar la capacidad de testeo ha sido la introducción de los test de antígenos, también conocidos como test rápidos porque muestran el resultado en 20 minutos, en lugar de las 24-48 horas que tardan las PCR, analizadas en un laboratorio. El Departament de Salut comenzó a utilizarlos el 17 de octubre, y según los últimos datos de la Agència de Qualitat i Avaluació Sanitàries de Catalunya (AQuAS), la semana del 2 de noviembre se llevaron a cabo alrededor de 12.000 diarios, que Salut prevé ampliar hasta 20.000 o 25.000. Esto descongestionará unos laboratorios muy presionados, ya que permitirá disminuir el número de pruebas PCR.

De momento, Salut utiliza estos test en personas que han tenido síntomas en los últimos cinco días y en los contactos estrechos de positivos. Castells explica que, aunque tienen una sensibilidad ligeramente menor que las PCR, los test rápidos informan sobre la carga viral del paciente y, consecuentemente, detectan aquellos casos con mayor “capacidad infectiva”.

La mejora epidemiológica no se percibe en la UCI

La tasa de transmisión se estabiliza por debajo del 1 y también cae el número de contagios, pero se está lejos de los objetivos de Salut

E. P. V.
BARCELONA

Los indicadores epidemiológicos hace días que siguen una tendencia a la baja, certificada por la estabilización desde hace más de una semana de la tasa de transmisión (Rt) por debajo de 1, clave para tener controlada la expansión del virus. De hecho, apenas una decena de comarcas catalanas superan el umbral que indica que la epidemia está creciendo.

Con todo, este es el único indicador que cumple el nivel fijado por el Departament de Salut para avanzar hacia la recuperación de la vida social y económica, ya que tanto los contagios diarios como el número de pacientes en las UCI siguen en niveles muy elevados. La mejora de los datos aún no se traduce en menos ingresos en cuidados intensivos, con unas 600 camas ocupadas por enfermos de covid, más que la semana anterior y muy lejos del objetivo de 300 fijado por Salut. En cambio, el conjunto de personas hospitalizadas por la epidemia sí que ha iniciado un camino a la baja, con lo que se podría haber superado el pico asistencial de la segunda ola.

Las defunciones se mantienen elevadas, con decenas a diario, y se acercan a las 15.000 desde el inicio de la pandemia. La presión asistencial, y en mayor medida la ocupación de las UCI, así como las defunciones, son los últimos indicadores en mostrar una mejora cuando se reducen las cifras de contagio. Esto se debe a que la gente que está en estado grave, o muere, se contagió hace cierto número de días.

En cuanto al resto de indicadores, el riesgo de rebrote se ha ido reduciendo, y ya baja de 600. Una cifra todavía muy elevada—a partir de 100 se considera riesgo alto—, pero muy inferior a los más de 1.000 puntos registrados la última semana de octubre, antes de que se endurecieran las restricciones con el toque de queda y el confinamiento municipal de fin de semana. La incidencia a 14 días también ha bajado considerablemente, situándose en unos 700 casos por 100.000 habitantes, frente a los más de 800 de la semana anterior. En cifras absolutas, se ha pasado de unos 5.000 casos diarios a bajar claramente de los 4.000. Salut quiere que estén en menos de 1.000.

Las últimas semanas se ha empezado a aplicar de manera masiva los test de antígenos o rápidos, que muestran el resultado en 20 minutos. Esto acelera el diagnóstico, el inicio del aislamiento y el estudio de contactos estrechos. La última semana se han hecho más de 60.000 test antigénicos y 190.000 PCR, un 20% menos que las dos semanas previas.

LAURA FIGULS-ACN

Solo una decena de comarcas tienen una tasa de transmisión por encima de 1

Los pacientes en las UCI doblan los 300 a los que se aspira para levantar restricciones

Los científicos catalanes lideran proyectos anticovid

Estudios coordinados por investigadores de Catalunya analizan si dos vacunas contra la tuberculosis y un fármaco que frenó el MERS pueden minimizar los daños de la covid-19

Un sanitario trabaja en el laboratorio clínico del Hospital Germans Trias i Pujol de Badalona.

Paula Ericsson Navarro
BARCELONA

La carrera para encontrar una cura para el coronavirus empezó en marzo de 2020. En Catalunya, varios expertos están coordinando estudios que pueden ser el primer paso hasta llegar a la cura definitiva. Pese a que las farmacéuticas Pfizer y Biontech han asegurado que su vacuna contra la covid-19 tiene una eficiencia de más del 90%, los científicos catalanes piden cautela.

Vacunas de amplio espectro

Varias investigaciones en curso en Catalunya se centran en hallar vacunas que protejan al paciente de más de un virus, ya que si el SARS-CoV-2 muta, una solución específica puede perder su efectividad. Frente a esto, una de las posibilidades es usar las vacunas BCG y RUTI, que combaten la tuberculosis. La BCG, “la clásica”, tiene una antigüedad de 100 años. Tal como especifica la médica especialista en microbiología del Hospital Germans Trias i Pujol (Can Ruti) Cristina Prat Aymerich, se han administrado más de cuatro millones de dosis desde entonces. El investigador del mismo centro y profesor agregado de genética y microbiología de la Universitat Autònoma de Barcelona Pere-Joan Cardona Iglesias explica que la vacuna RUTI la crearon hace 20 años en el servicio de microbiología de Can Ruti.

¿Y cómo podrían ayudar estas vacunas a los enfermos de covid-19? Creando resis-

Laboratorio del Hospital Joan XXIII de Tarragona donde se analizan pruebas PCR.

Prat: “La vacuna BCG es una acción de prevención, no de tratamiento”

Cardona: “Tendremos un aumento mínimo de un 25% de tuberculosis en los próximos cinco años”

tencia al virus. “Es una acción de prevención, no de tratamiento”, detalla Prat. “Se trata de preparar a las células que lleguen primero al foco infeccioso para que generen toda la actividad contra los patógenos –virus– de entrada”, apunta Cardona. Según el especialista, eso podría evitar la infección. “La PCR podría ser negativa y evidentemente evitar la enfermedad y su gravedad”, augura. Por tanto, ambas vacunas tienen el mismo objetivo: potenciar la

inmunidad entrenada. Cardona señala que este mecanismo tiene una memoria de uno o dos años, y que se trataría de una vacuna de “fondo de armario”. “Se podría utilizar con la combinación de vacunas específicas, de reserva para una gripe muy fuerte o para otra pandemia de otro coronavirus”, detalla. Ahora bien, ambos especialistas son muy cautelosos sobre la efectividad definitiva de las vacunas.

Prat participa en el estudio Brace, liderado por el Hospital Universitario de Utrecht (Holanda) con la colaboración del Murdoch Children’s Research Institute de Melbourne (Australia). En él, 10.000 voluntarios del personal sanitario se administran la BCG para comprobar si refuerza las defensas frente al coronavirus. Aunque normalmente los organizadores no deberían participar, Prat, que coordina el proyecto desde la Universidad de Utrecht junto a Marc Bontem, cuenta que decidió tomar parte para poder explicar mejor qué suponía hacerlo. El estudio se ha extendido a Brasil, Reino Unido, Holanda y España –en el Hospital Germans

Ciència **Principia Marsupia**

Así funciona la vacuna de Pfizer contra la covid-19

Se trata de un enorme avance en la lucha contra la pandemia, pero todavía quedan obstáculos por superar

Alberto Sicilia
MADRID

La farmacéutica estadounidense Pfizer y la biotecnológica alemana BioNTech han anunciado que su vacuna protege al 90% frente al covid. Una eficacia del 90% es altísima. Mucho mejor de lo que se pensaba para una vacuna desarrollada en tan poco tiempo. Para que se hagan una idea: el tiempo normal de desarrollo de una vacuna se mide en décadas. Lograr una vacuna efectiva en menos de un año sería un auténtico milagro científico.

Es importante señalar que aún no se han publicado los datos ni un informe detallado y revisado por otros expertos. Pfizer asegura que eso sucederá a final de este mes, cuando acabe la fase 3 de ensayos y pida el permiso a los reguladores sanitarios. Sólo entonces sabremos con certeza si ese 90% es correcto.

✓ ¿Cómo funciona la vacuna?

Utiliza un método muy moderno. Las vacunas tradicionales están compuestas por el virus *inactivado* o *debiilitado*. Así, nuestro sistema inmunitario aprende a reconocerlo y a luchar contra él si alguna vez nos infectamos de verdad. El método de Pfizer no utiliza el virus, sino sólo un pedacito de su secuencia genética.

El coronavirus es una especie de bolita rodeada de espinas. Dentro de la bolita se encuentra su ARN: el libro de instrucciones que tiene el coronavirus para multiplicarse dentro de nuestras células. El ARN está formado por unas 30.000 letras. Son las instrucciones para fabricar un virus nuevo. Una

parte contienen la información sobre cómo construir las espinas. La vacuna de Pfizer funciona así: los científicos recortan el trozo de las letras del ARN que contiene la información sobre cómo construir las espinas. Se inyecta ese trozo de ARN a la persona que se quiere vacunar. El ARN entra en las células de la persona y sus células se ponen a fabricar espinas del virus —¡no el virus completo!—. El sistema inmunitario reconoce las espinas y aprende que tiene que luchar contra ellas. Si alguna vez esa persona se infecta con el coronavirus de verdad, el sistema inmunitario reconocerá las espinas del virus y lo atacará.

✓ ¿Qué obstáculos quedan?

Primero: los reguladores sanitarios deberán verificar que el ensayo ha sido realizado correctamente y que la vacuna tiene un 90% de efectividad.

Segundo: La farmacéutica ha anunciado que fabricará 1.300 millones de dosis en 2021. Así dicho parecen muchas. Pero como para cada vacunación se necesitan dos dosis, estamos hablando de 650 millones de personas vacunadas en 2021. ¡Menos del 10% de la población mundial!

Tercero: el reto logístico será enorme. La vacuna necesita una cadena de frío de -80°C. Eso es fácil para unas pocas dosis en laboratorios científicos. Pero para una vacunación masiva habrá que conseguir que millones de vacunas lleguen a miles de centros de salud a esa temperatura. Eso necesitará meses de preparación.

Trias, el Hospital Virgen Macarena de Sevilla y el Hospital Marqués de Valdecilla.

La RUTI, defiende Cardona, está hecha de fragmentos de bacterias y no de bacterias vivas, por lo que se podría aplicar en personas inmunodeprimidas “sin ningún tipo de riesgo”. Pese a que Prat valora mucho el trabajo hecho con la vacuna RUTI, pone de relieve que la BCG ya ha pasado por las tres fases de aprobación, mientras que la RUTI aún está pendiente de la última fase.

La eficacia del Remdesivir

Otro punto clave de la investigación son los fármacos. En Catalunya hay diversos proyectos en curso. Por ejemplo, el jefe de sección de enfermedades infecciosas de Can Ruti e investigador del IrsiCaixa Roger Paredes coordina en España el Adaptive Covid-19 Treatment Test (ACTT), un estudio internacional para comprobar la eficacia del retroviral Remdesivir frente al coronavirus. Este fármaco ya se había usado antes contra el ébola y un virus muy parecido al SARS-CoV-2: el MERS. Según Paredes, el Remdesivir ha sido sometido a varios estudios, entre ellos el ACTT-1 y el Solidarity —hecho por la OMS—. El ACTT-1, impulsado por el Instituto Nacional de Alergias y Enfermedades Infecciosas de Estados Unidos y coordinado por Paredes, ha probado este fármaco en 1.063 pacientes de coronavirus de todo el mundo. Los datos preliminares constatan que el Remdesivir reduce la estancia hospitalaria cinco días y en un 30% la mortalidad. Ahora bien, la mortalidad disminuye un 70% en las personas con neumonía y que necesitan oxígeno en bajas concentraciones, detalla Paredes.

Por su parte, Solidarity asegura que el Remdesivir no es tan efectivo. Para Paredes, esta investigación no tiene la misma relevancia porque no se ha hecho con el método llamado “doble ciego”, que han usado los proyectos liderados por Paredes, Prat y Cardona. “Ni el médico ni el paciente saben si están recibiendo Remdesivir o placebo”, explica. Por otro lado, en el estudio ACTT-2 se administra solo Remdesivir a unos pacientes y Remdesivir junto a Baricitinib —un fármaco contra la artritis reumatoide— a otros, estudio que está siendo revisado por el *New York Journal*. Los datos extraídos demuestran que la combinación de ambos acelera la curación hasta ocho días de los enfermos que necesitan un alto flujo de oxígeno. Paredes también coordina el ACTIV3/TICO, una plataforma de ensayos impulsada por el NIH donde se evaluará la eficacia de distintos anticuerpos monoclonales contra el SARS-CoV-2 en pacientes hospitalizados. Estos anticuerpos se obtienen de pacientes que han superado el virus y son capaces de unirse al patógeno y eliminarlo, y se pueden producir industrialmente. “Hemos empezado con una red de centros de todos los continentes para ir haciendo el estudio allí donde esté la epidemia”, concluye.

Descuidar la tuberculosis

La tuberculosis causó un gran número de muertes a finales del siglo XVIII y principios del XIX. Maldecida por el novelista inglés Charles Dickens, esta infección causada por microbacterias se trata desde hace 100 años con la vacuna BCG. Cardona señala que hace 20 años, cuando se creó la vacuna RUTI, había una “emergencia mundial” por esta enfermedad, que aún persiste en Indonesia, Filipinas, Sudáfrica e incluso en algunos barrios de Londres. “Hay 10 millones de casos nuevos en todo el mundo y tendremos un aumento mínimo de un 25% en los próximos cinco años”, alarma Cardona, ya que para atender a los pacientes de covid-19 se están haciendo muchos menos diagnósticos y tratamientos de la tuberculosis.

La directora del CCCB
Judit Carrera, durant
l'entrevista a 'El Quinze'.

BRU AGUILÓ

“Aquesta crisi ens posa al davant d’un canvi d’època que ja s’estava gestant” Judit Carrera

Directora del Centre de Cultura Contemporània de Barcelona

En una època que s’entreveu fosca, Carrera defensa la necessitat d’obrir escletxes per descobrir els molts futurs possibles i la necessitat d’enfortir els espais de confluència entre mirades i disciplines, com el mateix CCCB

Entrevista Judit Carrera

Marc Font
BARCELONA

Quan el juliol del 2018 va ser escollida nova directora del Centre de Cultura Contemporània de Barcelona (CCCB), Judit Carrera (1974) no podia imaginar-se que dos anys després una pandèmia global sacsejaria el planeta i ho condicionaria gairebé tot, també l'activitat de la institució situada en ple Raval. En conversa amb *El Quinze*, explica com afronta la crisi, reivindica la importància de la cultura i la necessitat de trobar altres maneres de viure, i adverteix sobre la necessitat de defensar les llibertats per impedir el progrés de la tirania i l'autoritarisme.

En algunes entrevistes precovid havia comentat que estàvem en una època d'acceleració dels canvis. La pandèmia ho accentua tot?

Crec que la pandèmia és la confluència d'una sèrie de crisis que feia molt de temps que es gestava i que es visibilitzen i s'encarben en aquesta crisi monumental. Alguns autors parlen de la confluència entre la quarta revolució industrial, que té a veure amb les tecnologies avançades, la robòtica, la internet de les coses i la intel·ligència artificial, i la sisena extinció, la idea que la manera que tenim d'habitar el planeta s'està fent insostenible. Aquesta crisi el que fa és posar-nos davant d'aquest canvi d'època que ja s'estava gestant. Ens ha agafat molt desprevinguts, però no era del tot imprevisible, perquè hi ha científics que feia més de 15 anys que anunciaven que podia passar. Una de les lliçons que n'hem d'aprendre és que hem d'escoltar més la veu dels científics i crear espais de confluència de mirades, com el que pretén ser el CCCB, en què diferents veus i disciplines es puguin trobar per intentar fer front a les crisis que viurem.

Com a espècie hem redescobert una fragilitat que potser teníem oblidada?

Exacte. És aquesta idea de vulnerabilitat compartida i d'interdependència absoluta, no només de l'espècie humana, sinó també de la resta. D'una banda, ens havíem cregut que el progrés era una cosa il·limitada, i aquest era també el paradigma que ens havien venut de desenvolupament econòmic. I, per altra banda, hi havia la idea que l'home era autosuficient i que no necessita ningú per sobreviure. La crisi ha posat de manifest el que ja sabíem, que som profundament interdependents entre nosaltres i amb les altres espècies del planeta.

Com s'ha d'actuar en una situació de col·lapse gairebé sistèmic?

Sobretot s'ha d'intentar evitar actuar des de la por. Aquesta crisi també és un crit

d'alerta que ens permet activar noves maneres de viure i de relacionar-nos amb els altres, i és perillós que el que ens guïi sigui la por o el replegament en nosaltres mateixos. I és una mica el que està passant en aquests moments en què la pandèmia va al cor de la vida en comú, que és la interacció social. Hi ha una reivindicació que s'ha d'actuar des del coneixement científic, des de la consciència que es pot millorar i crear les condicions per viure d'una altra manera.

La protecció de la salut com a bé superior pot justificar l'ús d'eines de control social i restriccions de drets fonamentals?

Aquesta tensió entre la llibertat i la vida és un dels problemes filosòfics de fons que es plantegen. A quines llibertats estem disposats a renunciar en nom d'un bé superior que és la salut? Renunciem a la vida per protegir la vida, hi ha una certa contradicció interna. És un problema filosòfic que ens plantejem abordar amb les nostres activitats. A la Biennal del Pensament, Margaret Atwood deia que la por, la crisi econòmica i el caos són els tres elements per a la tirania i l'autoritarisme. En aquests moments tenim algun d'aquests ingredients, malgrat les bones notícies que arriben dels Estats Units, i hem d'estar molt vigilants respecte a la defensa d'aquestes llibertats més bàsiques, que són la llibertat d'expressió i el pluralisme, però també la llibertat de creació.

Com s'adapta el CCCB a la pandèmia?

Per a nosaltres aquest segon confinament és dramàtic. Encara que no sigui tan dur com el primer i puguem mantenir les portes obertes i fer algunes activitats, això no ens treu la preocupació profunda per l'ecosistema cultural general de la ciutat, que està en una situació molt complexa. Per desgràcia, ens hem acostumat a programar amb aquest nivell d'incertesa i impre-

visibilitat. Tenim una programació pròpia, però també aollim molts festivals i activitats que són de petits col·lectius, que fa que, si suspenem, ells van en cadena. I aquesta és la preocupació principal que tenim.

Està decebuda amb la resposta de les Administracions al sector cultural, que se sent abandonat?

Cal posar les coses en context i entendre que el sector cultural està profundament castigat per la crisi del 2008. Encara no ens havíem recuperat i és la sensació que plou sobre mullat. Reconeixent la complexitat i la profunditat de gestionar una crisi que és inèdita, ara que a diferència de fa sis mesos tenim més coneixement sobre el virus hauríem de tenir la capacitat de filar una mica més prim amb les mesures. Intentar no suspendre-ho tot, que és el més senzill, i mantenir en cadascun dels sectors aquests espais que permetien mantenir la vida en comú. Al cap i a la fi, és el que fa la cultura, relacionar i posar gent en contacte. És normal que des de la cultura estiguem tots una mica rebel·lats contra aquesta suspensió generalitzada d'un sector on no es té coneixement de cap brot, i més en una ciutat com aquesta on es pot fer activitat a l'aire lliure.

En ser escollida directora va insistir en la idea que percebia un cansament de la pantalla i la necessitat de retrobar-nos i potenciar la presencialitat. La pandèmia ho ha estroncat, però, quan se superi, ho recuperarà?

Hem de reconèixer que ningú sap com seran els rituals socials quan s'acabi, però la nostra experiència és que aquest estiu, quan vam poder obrir una mica, la resposta de la gent va ser extraordinària. Crec que hi haurà un retorn al reconeixement de la importància que té el cara a cara. Se-

guirem reivindicant la presencialitat, que és l'ADN de la nostra institució, però és evident que durant un temps haurem d'anar combinant les obertures i tancaments amb l'espai exterior i la virtualitat.

El CCCB té menys dependència del turisme que altres institucions culturals, però la covid també té un impacte en els seus ingressos. Això condicionarà l'activitat dels pròxims anys?

No tenim tanta dependència del turisme, perquè el 70-75% del nostre públic és local. Però sí que és veritat que els ingressos propis han caigut. No només són les entrades, també els lloguers d'espais, les coproduccions, les itineràncies, les nostres exposicions que viatgen al món... Tot això s'ha parat i suposa un 15% del nostre pressupost. Estem treballant per equilibrar aquest final d'any tan complicat, tot i que també és veritat que hem fet menys activitat i el superarem amb més o menys tranquil·litat. El repte seran els pròxims anys. Teníem la voluntat de recuperar una certa ambició prèvia al 2008 i el que estem fent és treballar amb la nostra administració mare, que és la Diputació, per mirar de preservar l'ambició del CCCB en el seu conjunt. Perquè no és només el mateix centre, sinó la capacitat d'irradiació que té en el teixit social i cultural de la nostra ciutat. I això és tan o més important que la nostra pròpia base institucional.

Tenint en compte el que està passant, quin paper ha de jugar el CCCB en els propers cinc o deu anys?

El risc d'aquest món d'una creixent virtualitat és que ens anem replegant en bombolles virtuals d'un cert confort en què tot hom pensi com nosaltres, i, per tant, seran més necessaris que mai els espais que obrin la capacitat de trobada amb mirades i dis-

“La crisi també és un crit d'alerta per activar noves maneres de viure i de relacionar-nos”

“La por, la crisi econòmica i el caos són els tres elements per a la tirania i l'autoritarisme”

“Quan el futur sembla fosc cal obrir escletxes per veure que hi ha molts futurs possibles”

Entrevista **Judit Carrera**

ciplines diferents. La cultura i la ciutat tenen la capacitat de fer-nos entrar en contacte amb gent que no són del nostre entorn més immediat, amb el desconegut. L'aspiració del CCCB és ser una cruïlla de mons, un espai de la societat civil en el sentit molt ampli. Aquesta idea d'espai multidisciplinari, que és l'essència del CCCB des dels seus orígens, seguirà sent molt important.

I quines en seran les prioritats?

Per mi hi ha dues prioritats que ja estaven una mica esbossades en el projecte i que ara prendran una mica de força. Una és aquest espai de diàleg entre el món de les ciències i les humanitats. S'ha demostrat amb la pandèmia que potser no hem escoltat prou el món de la ciència. I en aquests moments els grans progressos científics i tecnològics, que són cada vegada més accelerats, estan tenint unes profundes conseqüències en la mateixa noció de la condició humana. I després hi haurà un retorn també a la importància dels espais que habitem. M'agradaria molt recuperar la centralitat de la qüestió urbana, perquè aquesta crisi ha tornat a posar de manifest quines són les condicions en què habitem els habitatges, però també l'espai públic, que és un espai de contestació. Ara mateix totes les ciutats estan reflexionant sobre quin ha de ser el futur de la seva forma humana.

Estem al Raval, un barri novament molt afectat per aquesta crisi social i econòmica. Abordar les desigualtats i fer les ciutats vivibles serà fonamental per evitar caure en la deriva autoritària?

M'agrada molt una expressió que diu que el feixisme s'alimenta des de dalt, però

“La batalla ara és la confrontació de cosmovisions a favor de la vida o en contra”

“Seran més necessaris que mai els espais per a la trobada de mirades i disciplines diferents”

neix des de baix, des d'on la gent té por. És fonamental abordar aquestes desigualtats que ja existien abans de la pandèmia i ara s'agreuaran. Crec que hi ha una certa reacció, amb tot el que són els ajuts europeus. I, fins i tot, un diari com el *Financial Times* reivindicava que l'Estat retorni a la seva funció pública i social de crear societats més cohesionades i més igualitàries. Per nosaltres el Raval és un barri fonamental. A través del nostre programa de mediació estem treballant molt estretament amb les associacions socials i culturals del barri perquè ens vegin com un espai d'acollida i per recosir les fractures que la crisi crearà. Per exemple, aquest setembre hem iniciat un programa amb la creació d'una escola en residència, de manera que alumnes de 4t d'ESO de l'Institut Miquel Tarradell venen dos o tres cops per setmana a fer servir les nostres aules i a interactuar amb els nostres programes. Ara mateix estem treballant les qüestions del racisme amb [l'exposició de William] Kentridge. Vindran tot el curs per entendre que les institucions

són espais d'acollida, però sobretot que cultura i educació treballem per fer societats més cohesionades i formar ciutadans que siguin crítics, amb capacitat de ser autònoms i no siguin susceptibles de caure en derives més autoritàries.

Algun cop ha comentat que era fonamental donar eines per defensar-nos de l'auge de l'extrema dreta i de l'autoritarisme. Com es fa?

És evident que en les últimes dècades s'han estripat alguns espais de la societat, hi ha hagut uns canvis accelerats, que tenen a veure amb els canvis tecnològics i científics, amb la revolució en el món del gènere o en el món del treball... Aquest progressiu aïllament o trencament d'espais socials –perquè abans hi havia un cert Estat del benestar, i aquesta acceleració de la quarta revolució industrial i la sisena extinció, que és la certa que estem esgotant els recursos de la terra– està arribant al que molts han anomenat el posthumanisme. És la necessitat de repensar l'humanisme clàssic, que ve de la Il·lustració, per poder tenir les eines i entendre perquè està passant el que està passant. Evidentment la cultura no és la resposta única i exclusiva a tots els problemes, però sí que és important reforçar tots els espais de la societat civil. Entesa com l'espai que posa en comú el jo més íntim amb el nosaltres més col·lectiu, l'espai entre el jo i l'estat, aquesta esfera pública, que ara està molt fragilitzada. Tots els espais de mediació, com són els mitjans de comunicació, la cultura o l'educació, estan fragilitzats i la resposta és reforçar-los per fer front als reptes que tenim al davant. La cultura d'alguna manera pot garantir les llibertats d'expressió i de creació i assegurar que principis com la igualtat i el pluralisme es poden desenvolupar en més bones condicions.

Sense la cultura és complicat pensar en altres maneres de viure.

La cultura el que fa és ensenyar-nos que a altres cultures, altres èpoques o altres llocs del món s'ha viscut d'una altra manera. Més enllà del plaer immediat d'un bon llibre, una bona pel·lícula o una bona obra de teatre, el que fa és exposar-nos a altres mons possibles. En un moment en què el futur sembla fosc, el que és important és obrir esclatxes que ens permetin veure que hi ha molts futurs possibles. La qüestió és que ens posem d'acord en quins camins hem d'agafar. La cultura sobretot el que fa és això, obrir.

Davant d'aquestes amenaces, segurament també vivim un moment de presa de consciència col·lectiva en àmbits com l'emergència climàtica, el feminisme o la defensa d'una fiscalitat més redistributiva. Hi ha molta gent amb ganes de canviar les coses.

Efectivament, hi ha tota aquesta generació encarnada amb Fridays for Future, però no només, que està molt conscienciada amb l'emergència climàtica; també tota la revolució del feminisme, que és una lluita no només per la igualtat de les dones, sinó per la igualtat de la majoria dels éssers humans. Però també m'agradaria alertar que a vegades aquests moviments cap endavant també generen una contrarevolució. Per exemple, Bolsonaro al Brasil és clarament una reacció als progressos que s'han fet en termes d'igualtat de drets de les dones en les grans megalòpolis del Brasil. Aquests moviments sacsegen els fonaments en què havien estat basades les societats durant dècades, i generen també resistències. La batalla en aquests moments està en aquesta confrontació de cosmovisions a favor de la vida i de la igualtat o en contra. I això és el que estem veient que passa a molts llocs del món.

Fa poc més de dos anys que és directora del CCCB. Quan va assumir el càrrec òbviament no preveia una situació com l'actual. Com s'aborda una sacsejada així?

La veritat és que no m'ho esperava gens, com ningú. És una complexitat afegida a una responsabilitat que ja era molt gran, però hi ha un equip extraordinari, que ha tingut una capacitat de reacció molt ràpida, i ens hem pogut adaptar al nou context. Estem reinventant-nos i pensant junts com fer front als nous reptes. Quan vam presentar la programació del 2020 parlàvem de la incertesa, de la necessitat de reivindicar la utopia en moments de la distopia... Per tant, s'estan confirmant moltes crisis que aquí havíem treballat molt. El 2017 havíem fet una gran exposició sobre el canvi climàtic, hem fet una exposició sobre el posthumanisme... Ens ha impactat, com a tothom, però no hem hagut de fer un gir de volant molt considerable. El que és dramàtic per a nosaltres és la suspensió i l'anul·lació d'activitats, per molt que mantinguem l'exposició oberta. No només pel que deixem de fer, sinó pel conjunt de la vida cultural de la ciutat. Esperem que es pugui reprendre molt aviat.

“La cultura pot garantir les llibertats d'expressió i de creació i assegurar la igualtat i el pluralisme”

“Al sector cultural plou sobre mullat i s'hauria de filar una mica més prim i no suspendre-ho tot”

Judit Carrera posa al pati del CCCB després de l'entrevista.

BRU AGUILÓ

Les claus de la setmana

La xifra

2.000

euros

És l'import de l'ajut que Treball ha concedit a 10.000 autònoms a Catalunya. La concessió només a les primeres sol·licituds rebudes i els problemes amb la web han generat una forta polèmica.

Última hora

Deu dies més de tancament

Redacció
BARCELONA

El Govern de la Generalitat ha decidit mantenir gran part de les restriccions establertes per frenar la propagació del coronavirus durant deu dies més. Els bars i els restaurants, igual que els gimnasos, els cinemes i els teatres, no es preveu que puguin reobrir al públic fins al dia 23 de novembre. I sempre que l'evolució del fre de la pandèmia continuï en la línia de descens actual. Els serveis d'estètica personal que, a diferència de les perruqueries, també estaven tancats, podran reobrir amb les mesures de protecció pertinents dels professionals i els clients.

Els tuits

Beatriz Salvador @TweetBeatriz · 9 de nov.
Veamos datos para ver que la vacuna es tan segura y efectiva (90%) como dicen pero no olvidemos que lo importante será su eficacia y las estrategias vacunales que garantizan una adecuada cobertura. La paciencia es la madre de la ciencia. 🙌 Lo demás es marketing y estrategia.

💬 4 🔄 16 ❤️ 41

Francesc Vilallonga @vilallongapac · 10 de nov
Quina casualitat. Les webs o aplicacions per demanar ajuts i subvencions es col·lapsen i en canvi les webs de pagar tributs o impostos sempre funcionen perfectament. #autònoms

💬 4 🔄 16 ❤️ 41

Emma Puigvi Costa @EmmaPuigvi · 11 de nov
No ho oblideu... des d'ahir fins finals d'any les dones treballem gratis. Això és la #bretxasalarial, amigues. I una forma més de discriminació masclista.

💬 2 🔄 2 ❤️ 6

La imatge

FOTÒGRAF: JORDI BATALLER (ACN)

Polèmica missa de beatificació a la Sagrada Família

La Sagrada Família es va omplir de fidels a la missa per la beatificació de Joan Roig Diggles. El món de la cultura va criticar que es permeti una cerimònia multitudinària mentre s'obliga a tancar teatres i cinemes.

Els titulars

ELS ESCÀNDOLS DE LA CASA REIAL ESPANYOLA

“La Fiscalia obre una tercera investigació al rei emèrit, Joan Carles I, per presumpta corrupció”

Divendres, 6 de novembre

ELECCIONS ALS ESTATS UNITS

“Biden és proclamat president dels EUA després d'un llarg i disputat recompte de la votació i Harris serà la primera vicepresidenta del país”

Dissabte, 7 de novembre

LA LLUITA CONTRA EL CORONAVIRUS

“Salut vol estendre les proves d'antígens per intentar millorar el control de la pandèmia”

Diumenge, 8 de novembre

EL REMEI A LA PANDÈMIA

“Pfizer i Biontech anuncien que la seva vacuna contra la covid-19 té una eficàcia de més del 90%”

Dilluns, 9 de novembre

JUDICI PER LA MASSACRE DEL 17-A

“Els tres acusats per l'atemptat del 17-A neguen la seva participació en una tensa primera jornada del judici”

Dimarts, 10 de novembre

ELECCIONS CATALANES

“Puigdemont no encapçalarà la llista de JxCat i no aspirarà a presidir la Generalitat”

Dimecres, 11 de novembre

Anàlisi

Autónomos y restauradores

Alarma en el Govern de la Generalitat por las pifias y los enfrentamientos

La polémica por las ayudas a los autónomos o las propuestas no consensuadas sobre la restauración dejan maltrecha la imagen del Ejecutivo de JxCat y ERC

Budó y Aragonès, el pasado martes.

La lamentable imagen proyectada por el Govern de la Generalitat con la cuestión de las ayudas de los autónomos ha encendido las alarmas en el Ejecutivo y en los partidos que lo sustentan, JxCat y ERC. La polémica suscitada ha acabado de consolidar la imagen de un enfrentamiento perpetuo entre los dos socios, que no tiene tregua ni siquiera con los duros efectos de la pandemia. Las acusaciones entre el Departament de Polítiques Digitals i Administracions Públiques, que dirige Jordi Puigneró, y el de Treball, Afers Socials i Famílies, con Chakir el Homrani al frente, echándose la culpa sobre el inmenso fiasco del colapso de la web de las ayudas a los autónomos, han causado malestar en la cúpula del Govern, que considera que repercutirá negativamente por igual tanto en JxCat como en ERC de cara a las elecciones del 14-F. Según fuentes próximas a ERC, el vicepresidente en funciones de president, Pere Aragonès, dio órdenes a sus filas de no entrar en una guerra de reproches, y la consellera de Presidència y portavoz del Govern, Meritxell Budó, de JxCat, también optó por la moderación e incluso pedía perdón a los afectados por el lamentable incidente. Unos 100.000 autónomos se calcula que tenían derecho a la prestación de 2.000 euros. Solo 10.000 tuvieron acceso a ella de una forma que se ha considerado “humillante”.

Pero poco duró la tregua, y aún con el eco de fondo de la polémica de los autónomos, el conseller de Empresa, Ramon Tremosa, abrió otro frente con una propuesta

Ferran Espada

para la reapertura de los restaurantes a mediodía. Una idea rechazada y descalificada por el Gremi de Restauració y que ha provocado malestar en el Departament de Salut de Alba Vergés. No tanto por la propuesta en sí como por la unilateralidad con que se expresa. “Nosotros trabajamos dentro de los órganos de coordinación y solo expresamos propuestas del conjunto del Govern”, aseguran desde Salut.

La actitud de Tremosa ha sido de confrontación directa con los socios de ERC desde el primer día. Incluso con encontronazos con el propio vicepresidente Aragonès. Y ha provocado duras réplicas desde los republicanos. La secretaria general de ERC, Marta Rovira, acusa a JxCat de hacer “política de bajo nivel” y de querer “sacar rédito político” a costa de la crisis del coronavirus. Para Rovira es grave que “el compañero que debería ayudarte” prefiera “hacer tuits, declaraciones o animar al experto o al científico discordante a opinar públicamente”.

En ERC reconocen que Aragonès se lo juega todo en la gestión de los próximos tres meses. “La incertidumbre de la situación y el ruido en el Govern no ayudan, pero, si demuestra liderazgo y endereza la situación, puede ganar las elecciones”, explica un dirigente republicano que apunta una receta:

“Tiene que coger el mando enérgicamente para demostrar liderazgo y eficacia”. Probablemente por eso Aragonès atajó la propuesta de Tremosa con dureza inusitada: “Solo genera confusión”, aseguró el vicepresidente con rapidez y contundencia. Pero también en la vicepresidencia se ha encajado mal haber destinado 20 millones de euros a ayudas y haber generado polémica. Y esta salpica a El Homrani, que ya venía tocado de otra polémica como la de la obligatoriedad del teletrabajo, sin olvidar la grave crisis de las residencias de ancianos. Con la misma contundencia que la respuesta a Tremosa, según ha podido saber *El Quinze*, Aragonès ha centralizado la gestión comunicativa sobre los autónomos retirándosela al departamento de El Homrani.

JxCat por su parte presiona a ERC. Desde el Parlament, la portavoz Gemma Geis pedía un “golpe de timón” a El Homrani. Y a su vez considera que hay que presionar al Gobierno español. Por la parte del PSOE, pero también por la de UP. “Es incomprensible que los comuns critiquen al Govern mientras ellos están en el Gobierno y no ponen recursos para ayudas pero suben la cotización a los autónomos”, aseguran. Una actuación del Ejecutivo estatal que, según JxCat, justifica su cerrado rechazo a los presupuestos. Aunque no deje de ser otra forma de presión a los socios de ERC que mantienen la puerta abierta a aprobar las cuentas, cerrando así el círculo que siempre acaba, por activa o por pasiva, en la confrontación entre socios. Al menos hasta el 14 de febrero.

La polémica sobre las ayudas de los autónomos ha dañado la imagen de JxCat y ERC

Las acusaciones entre Treball y Polítiques Digitals causan malestar en la cúpula del Govern

Empresa abre otro frente con Salut con una propuesta no acordada sobre la reapertura

EL QUINZE
de Público

DIRECCIÓ **Ferran Espada** COORDINACIÓ **Marc Font** DIRECCIÓ GENERAL **José María Crespo** DIRECCIÓ EDITORIAL **Marià de Delàs** GESTIÓ **Pablo de Zárraga**
PRODUCCIÓ **Pauta Media S.L.** EDICIÓ **Carla de Puig i Néstor Bogajo** REDACCIÓ **Jordi Bes, Queralt Castillo, Roger Castillo, Cugat Comas, Natàlia Costa, Alba Fernández, Àngel Ferrero, Yeray S. Iborra, Montse L. Cucarella, Paula Ericsson, Lidia Penelo, Emma Pons, David Rodríguez, Àlex Romaguera, Laia Ros, Maria Rubio, Judith Vives i Víctor Yustres** FOTOGRAFIA **Joel Kashila i Bru Aguiló** CORRECCIÓ **Carme Casals**
DIRECCIÓ D'ART I MAQUETACIÓ **Manuel Cuyàs i Berta Rosés** IMPRIMEIX **Impresa Norte** DIPÒSIT LEGAL **M-6647-2019**
CONTACTE **elquinzepublico@pautamedia.com | redaccio@diaripublic.cat** VISITA EL WEB **https://especiales.publico.es/pages/el-quinze | www.diaripublic.cat**

El Govern espanyol i la nova Llei de memòria

**Joan Tardà
i Coma**

Exdiputat
d'ERC

El Govern espanyol ha presentat l'avantprojecte per a la modificació de la Llei de la memòria. Parlem d'una llei que no arribà fins al 2007, la qual cosa evidencia com els protagonistes de la transició havien mantingut apartada la demanda de reparació de les víctimes. Dècades de silencis que blindaren el que és conegut com a model espanyol d'impunitat.

Esquerra Republicana no va votar-hi a favor perquè el text no podia homologar-se als d'altres Estats que també havien patit règims vulneradors dels drets humans. I, des del

2007, el PSOE es va oposar a donar suport a cap modificació del text, malgrat que els grups parlamentaris d'IU-ICV, CiU i PNB posteriorment donaren suport a les iniciatives d'Esquerra Republicana en pro de la seva modificació. En conseqüència, hem arribat al 2020 sense l'anul·lació de les sentències dels tribunals franquistes, sense el reconeixement jurídic de les víctimes, sense l'assumpció de les responsabilitats respecte als republicans deportats als camps d'extermini, sense encarar des de l'Administració pública la localització i la judicialització de les fosses comunes, sense el reconeixement de les persones assassinades i torturades en la transició ni el de les responsabilitats pels nadons robats, sense la reparació econòmica dels béns espoliats i un llarg etcètera de variables i casos que culminen en la inhibició del poder judicial. D'aquí que víctimes i entitats memorialistes hagin hagut d'emprendre costoses i difícils campanyes i processos judicials

fora de l'Estat, com ara la coneguda com a *Querella argentina*. Efectivament, els distints governs espanyols, per tal de mantenir la impunitat, assumeixen l'enorme contradicció de jutjar a Madrid botxins argentins, però obligar les víctimes del Franquisme a recórrer a altres jurisdiccions.

Cal lamentar que hagin hagut de passar tretze anys. Durant aquest temps milers de víctimes han mort sense veure reconeguts els seus drets. Però encara hi ha altres conseqüències d'abast extraordinari relacionades amb la progressiva normalització dels crims comesos per la dictadura i la banalització del feixisme causant de crims de lesa humanitat.

Amnistia preconstitucional

Arribats al moment actual, amb un Govern conformat per PSOE i Unidas Podemos, el projecte de llei manté incomprensiblement un seguit de déficits. D'entrada, és del tot inacceptable que no es posi en qüestió la Llei d'amnistia del 1977. Incomprensible perquè el sol fet de la seva preconstitucionalitat comporta que no s'ajusti als principis democràtics del dret internacional en relació amb els drets humans consagrats per les Nacions Unides, que sí que incorpora la Constitució Espanyola del 1978. Sobretot, a més, si es té present que la seva vigència ha estat utilitzada per impedir qualsevol incursió judicial a fi i efecte de dur els responsables dels crims davant dels tribunals. No té, altrament, cap sentit que no hi hagi un reconeixement jurídic de la víctima que, ben segur, contribuiria a blindar els drets amb què facilitar-los un trajecte judicial. De fet, aquest fet i la nova anul·lació de la Llei d'amnistia converteix en paper mullat la incorporació, tal com preveu l'avantprojecte, d'una fiscalia especialitzada en la investigació i persecució dels crims del franquisme.

Sorpren, alhora, l'entossudiment del Govern espanyol de no reconèixer la il·legalitat dels tribunals de la dictadura, tot atribuint-los com el 2007 la condició d'il·legítims, raó per la qual les anul·lacions de les condem-

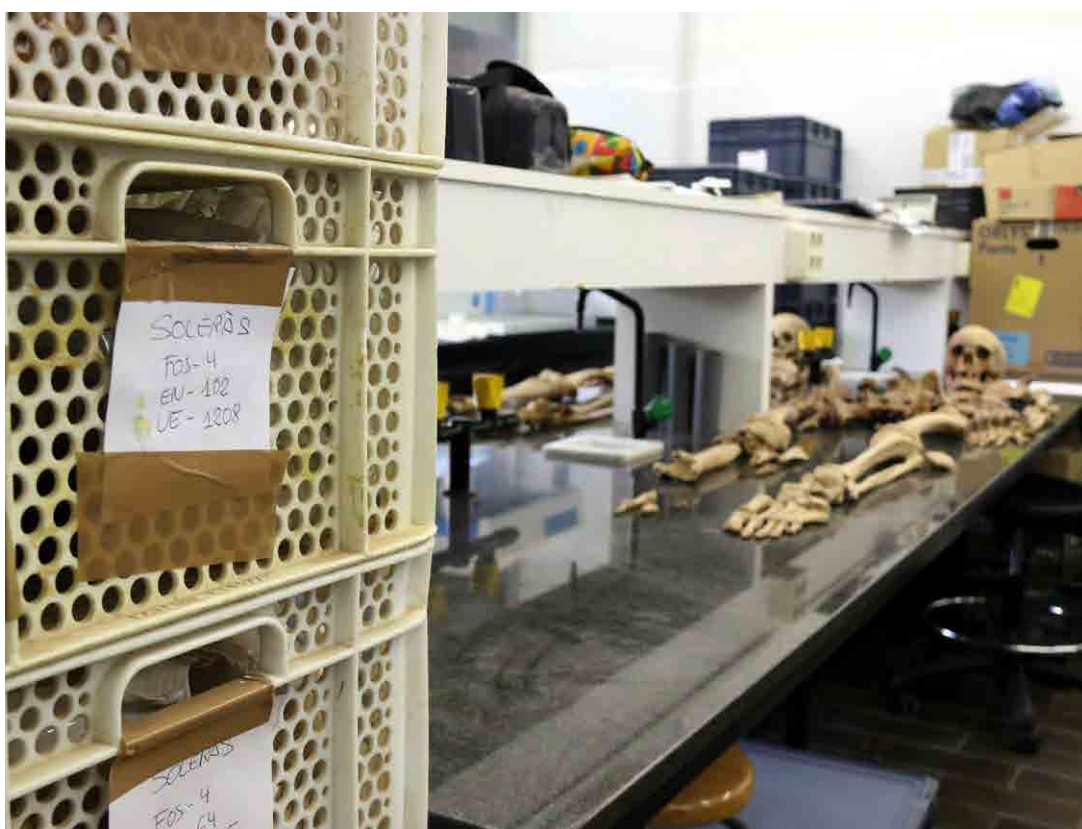
“Ha arribat l'hora d'una llei que condemni sense complexos els crims contra la humanitat del franquisme i reconegui la legitimitat històrica de la II República”

nes han estat fictícies en la mesura que un tribunal legal –per molt il·legítim que sigui– condemna il·legítimament, però no pas il·legalment.

El Parlament de Catalunya, atenant la negativa dels grans partits polítics espanyols de fer realitat l'anul·lació de les sentències, el mes de juliol del 2017 aprovà una llei que declarava il·legals els tribunals militars constituïts a Catalunya i, en conseqüència, restaven anul·lades les sentències. És important remarcar que aquesta llei catalana fou aprovada per unanimitat. Era d'esperar, doncs, que l'avantprojecte de llei fos un calc del text català, tot atenent el fet que pertoca al Govern espanyol encarar l'anul·lació de la majoria de les sentències, perquè òrgans jurisdiccionals com ara el Tribunal de Orden Público i altres tenien la seu a Madrid. No ha estat així: el Govern espanyol insisteix a declarar-los legals.

Ha arribat l'hora d'una llei que condemni sense complexos els crims contra la humanitat, que reconegui la legitimitat històrica de la II República, que doni mandat a la demanda de perdó per part de l'Estat espanyol tal com han fet altres estats democràtics envers les víctimes en etapes anteriors sota règims dictatorials.

A l'espera, doncs, que el Govern espanyol s'avingui a modificar tot allò que, per omissió o per déficit, reclama el moviment memorialista i, de sempre, el republicanisme. No fer justícia a les víctimes l'any 2007 fou una enorme desconsideració. No fer-ho el 2020 no tindria perdó.

Restes òssies de fosses del Soleràs a la Universitat Autònoma de Barcelona el 2018.

La ruta de Joe Biden hacia la Casa Blanca

Trump busca los resquicios legales para combatir el resultado electoral y evitar que el demócrata sea presidente el 20 de enero

Manuel Ruiz Rico
WASHINGTON

Joe Biden dio el sábado en Delaware su discurso de la victoria como “presidente electo” de Estados Unidos tras declararse vencedor de los comicios del 3 de noviembre, cuando recibió el apoyo de los principales medios del país, incluyendo la ultraderechista Fox. Sin embargo, el sistema electoral estadounidense no tiene un ente oficial que proclame el vencedor, de manera que Donald Trump rechazó su derrota, volvió a declarar –vía Twitter– que es él quien ha “ganado por mucho” y, a través de su abogado, Rudy Giuliani, anunció más recursos judiciales el lunes. En su discurso, Biden mencionó la fecha de su investidura, el 20 de enero, así que para ver a Biden de presidente habrá que pasar por muchas etapas intermedias en las que Trump dará la batalla y desplegará el “tremendo litigio” que él mismo anunció.

El objetivo de Trump y los republicanos es acabar implicando al Tribunal Supremo, corte que tiene una amplia mayoría conservadora. Y la brecha por la que Trump quiere entrar es por la frecuente carencia de concreción de las leyes y de la Constitución del país sobre el proceso electoral y sobre el proceso de elección del presidente una vez el recuento de votos ha concluido. Para desplegar su estrategia legal, el magnate neoyorkino tendrá que jugar con las siguientes fechas clave hasta el 20 de enero, una ruta de 73 días en la que Biden espera ir fortificando su camino hacia la Casa Blanca.

8-D: selección de compromisarios

Hasta el 8 de diciembre el presidente tratará de poner todas las trabas posibles en los tribunales sobre cómo se desarrolló la jornada de votación o sobre el proceso de

envío o recuento de votos. ¿Por qué el 8 de diciembre? Porque ese día los estados deben seleccionar a los compromisarios que enviarán al Colegio Electoral para que voten al nuevo presidente en una sesión que se celebrará el 14 de ese mes y que, de hecho, es el segundo frente en el que Trump podría actuar, tratando de alterar su voto.

Los compromisarios votan ese día, pero la ratificación del resultado la realiza el Congreso de Washington el 6 de enero, lo que abriría otra posible ventana de tres semanas y media a nuevos recursos para seguir empantanando el proceso si Trump pierde la votación del 14 de diciembre; y la perdería con los resultados que ahora mismo hay sobre la mesa, es decir, con Biden ganando en Pensilvania, Georgia, Nevada y Arizona. Por eso Trump lo primero que quiere atacar es el voto en las urnas.

Oficialmente, los estados están siempre muchos días y a menudo semanas contando votos. Jamás se espera a contar todos los votos [para declarar al vencedor]. Trump está jugando esa baza para justificar sus recursos judiciales por fraude electoral para retrasar el proceso y enmarañarlo y, en última instancia, acabar convenciendo a algún juez de que tumbé parte de la legisla-

ción electoral de estados como Pensilvania, para que anule el voto por correo que llegó tras el martes electoral y que va abrumadoramente para Biden. Nada de esto sucedería si se contaran los votos la misma noche electoral y si hubiera un organismo encargado de anunciar el resultado definitivo.

De momento todas demandas interpuestas contra la emisión de votos o su recuento en Michigan, Wisconsin, Georgia y Nevada han sido tumbadas. Sobre la que los republicanos pusieron en Pensilvania el sábado, el fiscal general del estado respondió al alto tribunal que no ha existido fraude alguno en la gestión del voto por correo.

14-D: el Colegio Electoral

Quien obtenga 270 votos en ese órgano en la votación del 14 de diciembre será presidente. Si Trump no logra remontar ningún estado en los actuales recuentos, la diferencia entre ambos candidatos será de 74 votos, imposible de recortar mediante cualquier artimaña. Sin embargo, si Trump, a través de recursos, logra ganar de algún modo Pensilvania y Georgia, se quedaría a dos votos de Biden, y aquí se abriría otra puerta para posibles jugadas del magnate neoyorkino. Por eso Trump pedirá el

recuento de votos en Georgia, al que tiene derecho al haber tan escasa diferencia entre ambos –unas 10.000 papeletas– y por eso plantea una enorme batalla legal en Pensilvania. Su objetivo hacerse con esos estados y sus compromisarios.

La clave está en el siguiente detalle: no todos los elegidos por sus estados en el Colegio Electoral están obligados a votar por su candidato. Esto abre la puerta a un *mayazo*, con lo que Trump podría permitirse llegar a la votación del día 14 con técnicamente menos compromisarios que Biden. En la historia de Estados Unidos ha sucedido en ocasiones que un compromisario vote por el candidato opuesto, pero siempre como señal de protesta y jamás en escenarios donde se podía alterar el resultado final de la voluntad popular. Según Fairvote.org, organización que vela por la desaparición del Colegio Electoral, esto se ha producido en 85 ocasiones, de las que tres de ellas fueron abstenciones.

Diecisiete estados no tienen ninguna ley que obligue a su compromisario a votar por el candidato de su partido, así que, si Trump acabara logrando Pensilvania y Georgia, podría tratar de convencer a un compromisario demócrata –o los que hiciera falta– de que vote por él y sería presidente, puesto que con un empate a 269 votos la elección del mismo pasaría a la Cámara de los Representantes, no en la modalidad de un voto por escaño sino de un voto por estado, y hay más estados republicanos que demócratas. Así, Trump sería presidente.

Además, dos estados donde sí existen leyes que vinculan al compromisario con el resultado electoral tienen, paradójicamente, gobernadores demócratas pero parlamentos republicanos. Uno es Michigan. El otro, precisamente, Pensilvania. Y nada dice la Constitución sobre que el gobierno de un estado esté obligado a escoger a sus compromisarios según el resultado del voto en las elecciones generales. Los ciudadanos de Pensilvania han votado por Biden pero el parlamento del estado, republicano, podría elegir a dos compromisarios de ese partido y no incumplirían la Constitución.

6-E: el Senado ratifica al Colegio

Si finalmente, los recuentos acaban con Biden ganando en los estados que quedan pendientes y ningún recurso o maniobra de Trump prospera, ese 14 de diciembre el demócrata sería preelegido presidente por el Colegio Electoral, un resultado que el Congreso debe validar y oficializar el 6 de enero para que se tome posesión el 20 de ese mes, según la fecha inamovible establecida por la constitución. La última artimaña que le quedaría a Trump es, si el Senado sigue en poder republicano, tratar de alterar mediante la acción de esa cámara el resultado de la votación del Colegio Electoral, con el apoyo de alguna intervención del Supremo, de marcado cariz conservador.

El dibuix de l'Eneko

Estados Unidos

El circo se va, los payasos se quedan

Àngel Ferrero

Biden gana las elecciones presidenciales. Mientras, Trump se atrinchera en la Casa Blanca y los medios de comunicación generan unas expectativas que está por ver como se materializan

T *sirk uyejal - klouni ostalis.* “El circo se ha ido pero los payasos se han quedado”, dice una popular expresión rusa. El sábado pasado el recuento de votos en Estados Unidos daba al candidato del Partido Demócrata, Joe Biden, como ganador de Pensilvania y, con ello, de la presidencia del país, mientras Donald Trump se atrinchera en la Casa Blanca y se negaba a reconocer los resultados. “La actividad sísmica en Washington D.C. en los próximos dos meses competirá con la de los terremotos por *fracking* que han estado sacudido Oklahoma en la última década”, pronosticaba el editor de *Counterpunch*, Jeffrey St. Clair.

El ‘punto omega’

“En una semana: Trump, derrotado; el castellano deja de ser idioma oficial de España –dicen algunos–; se ha estabilizado la legislatura –presupuestos–; la libertad de prensa ha sido asesinada –dicen algunos– y al rey emérito se le abre una tercera investigación”, escribía, en su estilo habitual, el director adjunto de *La Vanguardia*, Enric Juliana. ¿Estamos llegando al *punto omega* sobre el que teorizó el jesuita francés Pierre Teilhard de Chardin, Enric? Dentro de unos meses habrá que volver a las crónicas

de estas elecciones para contemplar, con estupor, lo que se llegó a decir de Biden.

En el 3/24, el canal de noticias de TV3, se le presentaba por ejemplo como sigue: “El *tío Joe*, como a menudo se le llama en Estados Unidos, sería, según sus seguidores, la antítesis de Trump: humano, cercano, un hombre empático, que ha demostrado su capacidad de resiliencia”. Esta descripción motivó una respuesta del colaborador de *Catarsi* Miquel Vila: “El problema no es tanto que la información sea sesgada –todo el mundo tiene sus sesgos–, sino que es infantil, y aún peor, infantiliza, lo que significa que no solamente se transmite una visión del mundo errónea, sino que se desarma a los catalanes para que puedan comprenderla”.

Algo parecido sucederá también con Kamala Harris, que como primera vicepresidenta negra ha roto el techo de cristal, cuyos vidrios, no obstante, habrán de recoger otras mujeres negras y pobres de las que seguramente no se hablará tanto. El mismo 6 de noviembre *Los Angeles Times* recordaba que el hermanastro y asesor de Harris, Tony West, ha liderado la campaña para que California niegue a los conductores de Uber la condición de empleados que les proporcionaría cobertura jurídica, mientras que su

Habrà que volver a esas crónicas para ver, con estupor, lo que se llegó a decir de Biden

La estrategia de los moderados ha sido impedir que surja alternativa a su izquierda

“EE. UU. puede continuar dominando el mundo por la fuerza empleando un lenguaje agradable”

BIDEN COMO PANTALLA DE PROYECCIÓN

¿Cuánta gente sabe cuál es el programa de Joe Biden? Las elecciones se convirtieron en un plebiscito sobre Trump y éste lo perdió. El candidato del Partido Demócrata ha ganado como anti-Trump y se ha convertido en una pantalla de proyección incluso para la izquierda española. ¿Quién se acuerda de cómo Biden tildó de “terrorista tecnológico” a Julian Assange en 2010? ¿O de cuando ese mismo año llamó por teléfono a José Luis Rodríguez Zapatero para pedirle “sufrimiento” y contentar a los mercados?

sobrina, Meena Harris, es asesora de la compañía en materia de diversidad después de haberlo sido en relaciones laborales.

Sin despertar de la izquierda

Desde California, el periodista Yasha Levine informaba en Twitter de las celebraciones con una simbólica imagen: “Liberales en Mercedes, Porsches y Teslas celebrando como locos recorriendo Los Angeles”. “Todo un alivio para los centristas: ahora EE. UU. puede continuar dominando el mundo por la fuerza empleando un lenguaje agradable”, comentaba el documentalista Mark Curtis. He aquí un ángulo que pocos han visto o quieren ver: ahora volverán los “moderados” presentándose como grandes gestores frente a los populistas de derechas, cuando en realidad son los culpables de que surgieran estos últimos en primer lugar.

Su estrategia durante estos últimos años ha sido impedir que surja cualquier alternativa a su izquierda –desde Bernie Sanders en EE. UU. hasta Jeremy Corbyn en Reino Unido, donde los laboristas están recortando distancias con los *tories* en los sondeos– para volver al poder ellos cuando lo permitiera la situación. Ahora que están en el poder, puede que esa campaña, lejos

de atenuarse, se intensifique. “Biden puede entrar en la Casa Blanca, pero no puede decirse que sea un despertar de la izquierda”, recogía el británico *The Telegraph*.

Tampoco pasó desapercibido a Alexandria Ocasio-Cortez, quien escribió en Twitter: “Solo diré una cosa: durante los últimos dos años, tanto yo como otros candidatos progresistas hemos estado ganando a demócratas apoyados por el Comité de Campaña Demócrata del Congreso, y nadie en el partido me ha preguntado nunca qué debilidades encontré en su operación: si dejan de culpar a los progresistas podemos ayudar”. ¿Pero quiere ahora mismo el *establishment* del Partido Demócrata esa ayuda?

“Después de las elecciones presidenciales más reñidas de la memoria reciente, la nación está más dividida”, recordaba el *Financial Times*. El proyecto de Biden-Harris es, aparentemente, hacer retroceder las manecillas del reloj a 2015, como si durante todo este tiempo no hubiese pasado nada ni en EE. UU. ni en el mundo. El estado de ánimo lo resumió perfectamente St. Clair: “Pronto nos despertaremos de la pesadilla nacional actual y nos dormiremos de nuevo para tener la siguiente”.

El Govern quiere convertir áreas comerciales en zonas de gestión privada

La ley de las APEU, que se quiere aprobar antes de acabar la legislatura, insta a que los pequeños establecimientos paguen una cuota obligatoria para las actividades de promoción, lo que provoca el rechazo de los urbanistas y los vecinos por "enmascarar una privatización del espacio público"

Las APEU pretenden delimitar zonas concretas de las urbes en las que los pequeños comercios paguen una cuota para las actividades de promoción.

David Rodríguez
BARCELONA

Antes de las elecciones al Parlament de Catalunya, previstas para el 14 de febrero, la Generalitat tiene previsto sacar adelante una ley que pretende dar otra vuelta de tuerca al modelo comercial de ciudades como Barcelona. A propuesta de Junts y presentada por el conseller de Empresa i Coneixement, Ramon Tremosa, las Áreas de Promoción Económica Urbana (APEU) pretenden delimitar zonas concretas de las urbes en las que los pequeños comercios estén obligados a pagar una cuota para las actividades de promoción. Inspirada en el modelo de los Business Improvement District (BID), distritos de mejora de negocio como Times Square en Nueva York, la iniciativa ha superado los primeros escollos parlamentarios, después de que la cámara catalana tumbara la enmienda a la totalidad presentada por los comuns con el apoyo de la CUP.

El proyecto del Govern busca instaurar una fórmula de colaboración entre el impulso privado y la tutela de la Administración, pero, eso sí, en un espacio público. Algunos ejes comerciales, como el caso de Barcelona Comerç, hace tiempo que reclaman la medida. De hecho, en el documento presentado por Empresa i Coneixement que insta a desarrollar la ley, se defiende la "necesidad de consolidar un modelo alternativo de organización y financiación de la renovación urbana". Para hacerlo posible, marca cuatro objetivos: modernizar la promoción comercial, mejorar la calidad del entorno urbano a través de actuaciones sostenibles, consolidar el modelo de ciudad compacta e incre-

mentar la competitividad empresarial para favorecer la creación de empleo.

El Ayuntamiento de Barcelona ya planteó las APEU en los barrios de Sant Andreu y el Born, aunque los proyectos se quedaron sin presupuesto. Para que se desarrolle, tiene que contar con el visto bueno de la mayoría simple de los comerciantes y ser aprobado por el pleno municipal. En el debate a las enmiendas en el Parlament, la ley salió adelante con los votos de JxCat, su impulsora, ERC, PSC y Cs. La posibilidad de aplicar las APEU ha provocado una nueva divergencia en el equipo de gobierno del ayuntamiento barcelonés.

Poco antes de la votación, la concejala de Comercio de Barcelona, la socialista Montserrat Ballarín, calificó de "incoherente" la postura de Catalunya en Comú Podem, que presentó la enmienda a la totalidad. Desde la oposición, la presidenta del grupo municipal de JxCat, Elsa Artadi,

La posible aplicación de las APEU provoca otra divergencia en el equipo de gobierno municipal

Para José Mansilla, intentan "mercantilizar la ciudad" y "privatizar el espacio público"

La normativa debe garantizar un sistema de control por parte de las Administraciones

afeaba a la alcaldesa Ada Colau "atacar al comercio de Barcelona". Artadi cree que las APEU son "una forma de luchar contra la desaparición de los comercios emblemáticos". El PSC critica que Barcelona en Comú se haya saltado el pacto de gobierno municipal, en el que se reivindica la creación de las APEU como "vertebradoras de ejes comerciales de proximidad que permitan a los establecimientos la asociación y la promoción de sus servicios". Además, los socialistas atacan a JxCat por haber impulsado la ley en el Parlament mientras rechazaba diversas iniciativas similares planteadas por el Ayuntamiento de Barcelona.

En un artículo reciente publicado por el diario *Públic*, firmado por Iolanda Fresnillo, Itziar González, Eulàlia Reguant y José Mansilla, titulado "Las APEU y la batalla por el espacio urbano", los autores advierten de un proceso de privatización del espacio público, que encarecerá el valor del suelo y extenderá la gentrificación que ya están sufriendo algunos barrios del centro de Barcelona.

Un local comercial emblemático de Barcelona, en venta.

El doctor en Antropología Social y miembro del Observatorio de Antropología del Conflicto Urbano (OACU) José Mansilla define las APEU como un intento de “mercantilización de la ciudad y de privatización del espacio público”. En este sentido, detalla que se trata de asociaciones de empresarios que tienen el objetivo de vender sus productos y “con unos intereses privados que no han de coincidir con los de los ciudadanos de los barrios”.

Para Mansilla, la fórmula que se propone con las áreas comerciales urbanas “escapa al control democrático” y no tiene en cuenta el interés general de la ciudadanía. En este caso, alerta de los riesgos de que una administración pública ceda sus competencias a una entidad privada, “con la que no queda claro hasta dónde puede llegar”. Para clarificar su diagnóstico, el antropólogo precisa que “la calle no es de la APEU, sino de toda la gente”.

El efecto bola de nieve, tal como sucedió en Nueva York con el BID de Times Square, es lo que teme José Mansilla. En

menos de tres décadas, la ciudad ha acumulado 75 áreas similares, en las que los responsables son ejecutivos de compañías privadas como AXA o Viacom, que “replican sus prácticas empresariales en la dinámica de gestión del suelo público”. Mansilla cree que esas acciones comportarán un encarecimiento de los alquileres y un beneficio económico exclusivo de los comerciantes. Esas conclusiones las extrae de las consecuencias que el fenómeno de las BID ha ocasionado en EE. UU. y Canadá.

A pesar de que determinadas asociaciones de comerciantes defienden la medida de las APEU con el pretexto de fomentar los establecimientos de proximidad, el debate sobre la conveniencia de hacerlo a través de herramientas que permitan la intervención del espacio público por operadores privados seguirá vigente, más allá de la aprobación de la ley. La normativa debe garantizar un sistema de control por parte de las Administraciones para que las organizaciones empresariales no se rijan únicamente por sus propios beneficios.

Cooperación empresarial en pos de iniciativas locales

El economista de la UB Enric Llarch defiende la coordinación de los establecimientos contra la oferta comercial uniforme

D. R.
BARCELONA

En pleno enfrentamiento entre los comerciantes y el Ayuntamiento de Barcelona por las actuaciones para restringir la movilidad por el coronavirus y dar más protagonismo al peatón, lo que se conoce como urbanismo táctico, una futura ley de las APEU no hará más que incrementar las tensiones entre ambos. Es el vaticinio que realiza el economista de la Universitat de Barcelona (UB) Enric Llarch en un artículo en su blog. Especialista en economía regional, Llarch cree que la normativa es “un instrumento que habría sido válido hace 30 años, pero que ahora llega tarde y no será útil”.

Como estrategia para apoyar a los establecimientos de proximidad, Llarch sugiere intensificar la cooperación empresarial para mejorar la eficiencia comercial y reducir los costes: “Es la única forma de hacer frente al oligopolio de la oferta comercial”. Y plantea la importancia de que los comercios sean capaces de adaptar todos sus procesos, desde la captación del cliente hasta la distribución, a la digitalización y la venta online. Más allá de las tareas encargadas a los profesionales, Llarch pide a la Administración que legisle para evitar que grandes empresas o inversores acumulen metros cuadrados para actividades logísticas y de comercio electrónico. En esta línea, aplaude la cláusula de la Generalitat para forzar a una rebaja mínima del 50% del alquiler a los negocios de sectores afectados por las restricciones por la pandemia.

Esa necesidad de crear una red de barrio la comparten las asociaciones de comerciantes, pero desde otro punto de vista. Barcelona Comerç apuesta por la “gestión profesionalizada” para alcanzar logros como la fidelización de los clientes o mejorar la iluminación de una zona concreta.

Hasta ahora, si una entidad o asociación se decidía a emprender una campaña de promoción, esta se financiaba con las aportaciones de los miembros y con una partida de subvenciones municipales. “No podemos depender de esta situación para salir adelante”, explica Salva Vendrell, presidente de Barcelona Comerç. Para evitar esta incertidumbre, la organización vería con buenos ojos un cambio en el modelo comercial que se basara en las APEU. Eso sí, matizan que la aportación de los propietarios de los establecimientos no se use como un impuesto más, sino como una cuota para mejorar el comercio.

Enric Llarch, sobre las APEU: “Es un instrumento que llega tarde y no será útil”

Organizaciones como Barcelona Comerç ven con buenos ojos un cambio de modelo

JUNIOR REPORT

LLIBRES PER ENTENDRE EL MÓN

Coordina: Laia Ros

Llegir ens permet descobrir altres mons i realitats diverses. A través dels llibres podem submergir-nos en un oceà d'aventures i de coneixement.

Tradicionalment, les llibreries i les biblioteques han acollit tots aquells lectors i lectores amb ganes de capbussar-se en les històries que descansaven entre els seus prestatges, esperant ser descobertes.

LLEGIR PER SER MÉS LLIURES

Llegir i escriure és el primer pas per poder rebre una educació en el món occidental. Entendre què diuen els llibres és necessari perquè les persones puguin aprendre i puguin valer-se per elles mateixes.

Per això, saber llegir i escriure fa que les persones siguin més lliures i les capacita perquè puguin prendre decisions amb més **coneixement i llibertat**.

Aquest 13 de novembre serà la desena edició del Dia de les Llibreries, una data impulsada per la Confederació Espanyola de Gremis i Associacions de Llibreteres i pel Ministeri de Cultura i Esport.

UN RECORREGUT PER CINC DE LES LLIBRERIES MÉS BONIQUES DEL MÓN

1

BOEKHANDEL DOMINICANEN

*Maastricht
(Holanda)*

La llibreria es troba dins d'una església de més de 700 anys d'antiguitat.

2

SHAKESPEARE AND COMPANY

París (França)

Ven llibres en anglès i es va obrir el 1919. Ara ha habilitat la venda virtual per fer front a la pandèmia.

3

EL ATENEO GRAND SPLENDID

*Buenos Aires
(Argentina)*

Un teatre inaugurat també el 1919 que recentment s'ha convertit en una llibreria.

4

LIBRERIA ACQUA ALTA

Venècia (Itàlia)

Al cor de la ciutat dels canals hi ha aquesta llibreria de segona mà. Els llibres s'apilonen a sobre de góndoles i banyeres.

5

LIVRARIA LELLO

Porto (Portugal)

És considerada una de les llibreries més boniques del món i durant molt de temps s'ha dit que havia inspirat el món de Harry Potter.

3

R.M. NUNES

2

CHRISTIAN BERTRAND

LLIBRES DIGITALS

La tecnologia allunya els joves dels **llibres en paper**, però també pot convertir-se en un aliat de la lectura i oferir noves maneres de llegir i publicar històries. Per exemple, cada vegada són més populars els **e-books**, llibres que es poden llegir a través de **dispositius electrònics**.

A més, la capacitat d'**internet** per connectar persones i crear comunitats també ha influït en la nostra manera de llegir. En els últims anys han sorgit diverses plataformes online on els autors poden publicar i compartir els seus escrits amb altres persones, com ara Wattpad.

LLIBRERIES EN XARXA

Les **llibreries**, com molts altres negocis, han vist com les seves vendes han caigut a causa de grans plataformes que permeten comprar per internet, com ara Amazon. A l'Estat espanyol, per fer-hi front, més de 700 llibreries s'han unit per crear una **botiga virtual**, que encara està en fase de desenvolupament i que es preveu que comenci a funcionar a finals d'aquest 2020.

Todostuslibros.com

BIBLIOTECA AMB HISTÒRIES D'ARREU

El **confinament** decretat per fer front a l'avenç del **coronavirus** va fer que moltes persones busquessin refugi en els llibres, ja fos per distreure's o per ampliar coneixements. Tot i així, de la mateixa manera que la gran majoria de negocis i equipaments culturals, les llibreries i les biblioteques van haver de tancar, cosa que va dificultar l'accés a alguns llibres.

Les **biblioteques digitals**, però, van seguir obertes per a tothom que volgués consultar els seus fons. És el cas de la **Biblioteca Digital Mundial de l'Organització de les Nacions Unides (ONU)**, que des de la seva pàgina web ofereix accés gratuït a milers de llibres, manuscrits, partitures, revistes, fotografies o fins i tot pel·lícules.

Consulta-la a www.wdl.org/es

A NOMÉS DOS METRES DE TU

La crisi del Coronavirus ha triplicat les necessitats socials. Tot i les distàncies, ens necessiten més a prop que mai.

**COL-LABORA
CADA GEST COMPTA**

 Càritas
Catalunya

www.caritascatalunya.cat
codi bizum 38031

Barcelona, objectiu gihadista

El mosaic de Miró amb flors i espelmes en honor a les víctimes de l'atemptat del 17-A, el 2018.

Xavier Torrens

Professor de Ciència Política a la UB i director del màster en Prevenció de la Radicalització

Els terroristes gihadistes, emparant-se en Daesh (Estat Islàmic) o Al-Qaeda, no acostumen a fer atemptats en qualsevol municipi. Trien sobretot ciutats de renom mundial, perquè així després de l'atac la ressonància mediàtica sigui gran. Els terroristes són sanguinaris i pèrfids, però no babaus, i saben que un atemptat a Barcelona, París, Londres o Nova York té molt més impacte social. Per això, tràgicament, la ciutat comtal té més probabilitats.

Barcelona és un objectiu gihadista, com París i Viena, víctimes dels

recents atemptats. Les ciutats globals són un escenari propici per a l'islamisme radical. I les festes de Nadal són un temps abonat per a nous atacs. La capital de Catalunya és una ciutat global, una ciutat amb una gran marca internacional.

Les probabilitats augmenten quan s'apropa Nadal. Perquè a més d'eleger ciutats emblemàtiques, l'islamisme radical escull moments simbòlics, com les festes nadalenques, per una qüestió logística, ja que saben que hi ha una multitud de gent amuntgada en poc espai, i per una qüestió ideològica, ja que és un atac a una festivitat cristiana infidel.

Ara tenim l'encesa dels llums nadalenques i el començament a l'Audiència Nacional del judici a tres sospitosos de col·laborar amb els autors materials de l'atemptat del 17-A. Això pot ser un estímul propulsor que impulsi algun terrorista individual.

A França, arran del judici dels còmplices de l'atemptat de *Charli Hebdo*, s'han produït nous atacs que no són casuals. Com el terrorista que

“Barcelona és un objectiu gihadista, com Viena i París, víctimes dels recents atemptats. Les ciutats globals són un escenari propici per a l'islamisme radical. I les festes de Nadal són un temps abonat per a nous atacs”

ha tirotejat dos periodistes prop de l'antiga seu de *Charlie Hebdo*. I de retruc, el revifament d'altres atacs gihadistes, com l'esparveradora decapitació d'un professor francès d'Història als voltants de París. També un altre terrorista islamista radical ha assassinat a la basílica de Notre Dame de Niça.

A Viena tampoc no ha estat casualitat que el terrorista comencés atacant des de la sinagoga central vienesa i després tirotegés pels carrers centrals de la capital austríaca i atacés un centre comunitari jueu i restaurants. Persones mortes i ferides hospitalitzades, tot just la nit que a Àustria havia de començar un toc de queda d'un mes, quan llavors el terrorista ja no hauria trobat tanta gent passejant pel carrer.

Tot i que de vegades sí que hi ha certa improvisació, com va passar el 17-A, observem que les casualitats no sovintegen en els atemptats terroristes. Per això mateix podem construir escenaris de futur. Això vaig fer després d'analitzar l'atemptat de Niça del 14 de juliol del 2016 –la data tampoc va ser casualitat, ja que és la Festa Nacional de França–, quan vaig escriure el següent: “Pensem per un moment que un islamista gihadista fa una carnisseria mentre una munió de turistes passen amunt i avall de la Rambla de Barcelona”. Això ho vaig publicar premonitòriament al diari *Ara* un any, un mes i un dia abans de l'atemptat del 17-A del 2017.

També al canal televisiu Betevé vaig pronosticar que els atacants podrien ser joves i amb una furgoneta a

Barcelona en comptes del camió de Niça. Òbviament, no era cap endevinament meu, sinó un càlcul probabilístic d'un escenari a partir de l'anàlisi de com s'estaven organitzant els atemptats gihadistes dels terroristes individuals, amb vehicles o amb ganimets. Per tot plegat, en els espais emblemàtics de la capital catalana, és millor tenir obstacles urbanístics com ara pilones i arbrat, a més de fer ben visible la policia, per inhibir o almenys dificultar els atemptats.

Els quinze llocs de Barcelona en el punt de mira són: la Rambla, la plaça de Catalunya, el Portal de l'Àngel, el passeig de Gràcia –sobretot, la Casa Batlló i la Pedrera–, el Park Güell, la Sagrada Família, les sinagogues, la Catedral de Barcelona, la basílica de Santa Maria del Mar al Born, l'Aquàrium del Port Vell, el MNAC a Montjuïc, el Museu Picasso, el Futbol Club Barcelona, l'Estació de Sants i el metro de Barcelona. La detecció i prevenció de l'extremisme violent és feina dels Mossos d'Esquadra, i els comandaments i agents de la Comissaria General d'Informació són bons professionals.

La resta de directius públics i experts tenim un altre rol: el disseny i la implementació de polítiques públiques de prevenció de la radicalització, per encarar la radicalització cognitiva que no està subjecta al sistema judicial. L'extremisme amb idees fanàtiques que estigmatitzen i deshumanitzen col·lectius humans és el pas previ a la violència extremistista. Doncs bé, encara no s'ha endegat la socialització preventiva per a l'erradicació dels prejudicis que vertebraren l'islamisme radical.

Cal dissenyar i implementar un programa educatiu que faci front al ventall de prejudicis de l'islamisme radical: racisme antioccidental, antisemitisme, misogínia i LGTBI-fòbia. Són els mateixos prejudicis que té l'extrema dreta, amb l'excepció que el supremacisme blanc substitueix l'antioccidentalisme per la islamofòbia. Fer-hi front ens permetria deslegitimar simultàniament els estereotips tant de l'extrema dreta com de l'islamisme radical, ambdós de la família de les ideologies autoritàries i totalitàries.

Actualitat **Dret a l'habitatge**

Membres de la PAH concentrats per evitar un desnonament a Nou Barris el 4 de novembre. Al mig, paralització del desnonament de la Liliana, a l'Hospitalet, el 18 de juny.

Ni l'Estat ni la Generalitat aturen els desnonaments

L'estret marge per acollir-se a la moratòria de llançaments de l'Executiu espanyol i la seva aplicació en el calendari deixen molta gent desemparada. La Generalitat no té competències per aturar-los i els activistes denuncien que el Govern no aplica la llei catalana

Maria Rubio
BARCELONA

Més de 1.200 persones han estat desnonades per més de 440 ordres judicials a Barcelona des del setembre, segons dades de l'Ajuntament. Les xifres mostren l'acumulació de casos a causa del tancament dels jutjats durant el confinament de la primavera. "Tot i la pandèmia, els desnonaments mai s'han parat", denunciava el moviment pel dret a l'habitatge en una roda de premsa fa pocs dies, en què acusava el ministre de Foment, José Luis Ábalos —en qui recauen les competències en la matèria—,

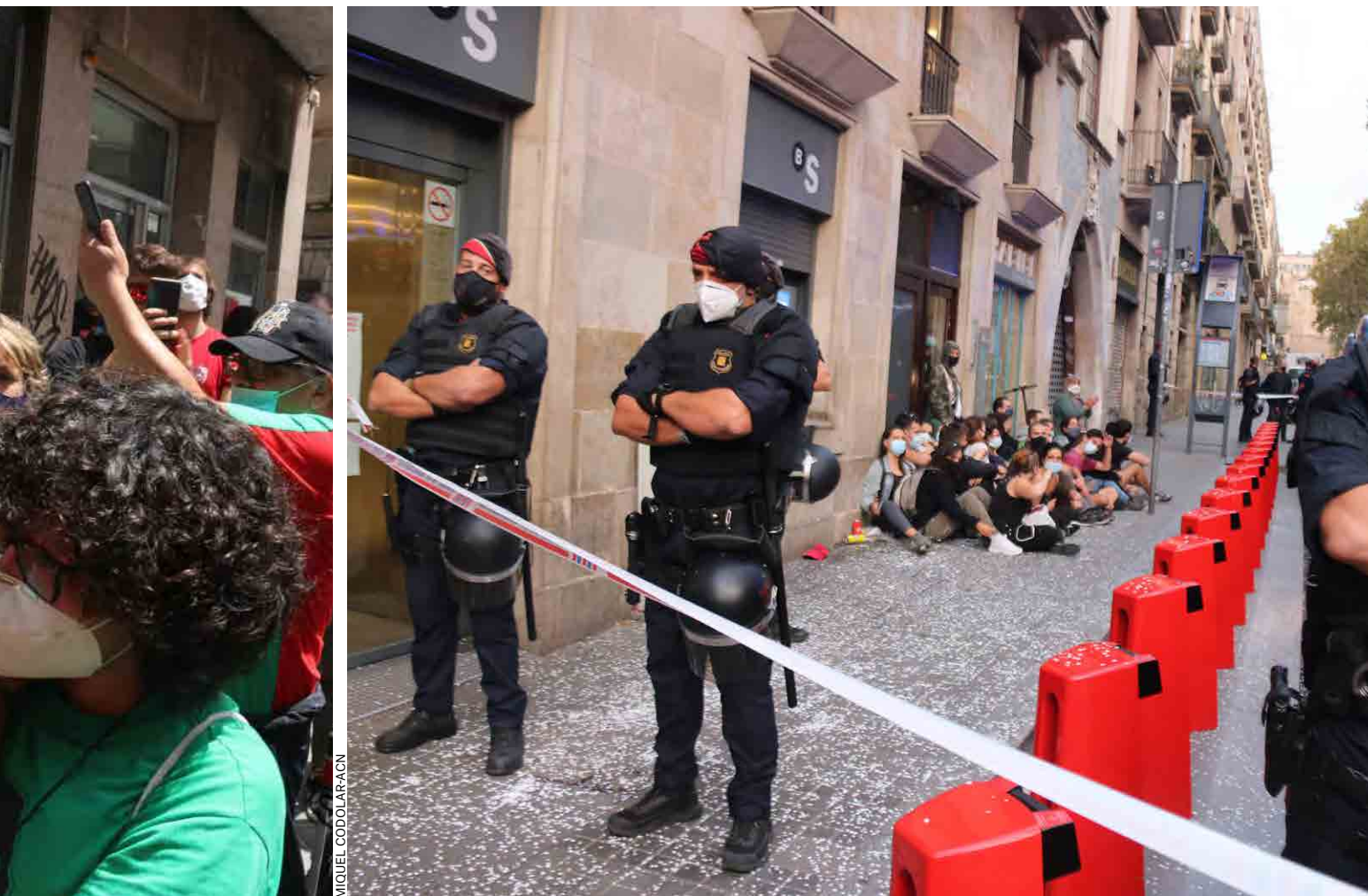
d'oposar-se a una aturada total dels desnonaments. A més, els activistes també critiquen la Generalitat per quedar-se curta aplicant la Llei catalana d'habitatge.

Però, com s'ha arribat a aquesta situació? El tancament econòmic causat per la primera i la segona onada fa que plogui sobre mullat en un context on ja existien problemes estructurals amb l'habitatge, tal com assenyalava un estudi de Cohabitac, que quantifica en 315.000 famílies les que es quedaran excloses del mercat en els pròxims 15 anys si no es reverteix la tendència. "El pitjor encara està per arribar. Els pròxims mesos ens trobarem amb una onada d'impagaments", adverteix el portaveu del Sindicat de Llogateres, Òscar Blanco.

Tot i la pandèmia, el Govern de Pedro Sánchez no ha apostat per aturar els desnonaments en sec. Els activistes es van posar

les mans al cap quan l'Executiu espanyol va aplicar una moratòria de desnonaments el 31 de març passat que no protegia a tothom, sinó només a aquells que podien acreditar que la seva vulnerabilitat era causada pel virus, com ara persones que hagin passat per un ERT. Aquest precepte va deixar fora grans capes de població que ja estaven en situació de vulnerabilitat prèvia, i també exclouia qualsevol unitat familiar amb una ordre de desnonament prèvia a la covid.

Durant el confinament, els jutjats van cessar la seva activitat, i per això les demandes de desnonament no van poder tirar endavant, però amb l'obertura al maig es van reprendre, i amb aquestes, les expulsions dels habitatges. Per això, encara que el Govern espanyol anunciés fa un mes que allargava la moratòria fins al 21 de gener, els desnonaments segueixen executant-se.

Cordó policial al voltant dels concentrats per evitar un desnonament l'1 d'octubre passat.

Els propietaris busquen esquivar la regulació

Fa només dos mesos de la regulació del lloguer al Parlament de Catalunya i el Sindicat de Llogateres ja adverteix que algunes immobiliàries estan intentant compensar la rebaixa de guanys per altres vies: "Hi ha propietaris que estan fent pujades encobertes a través d'altres despeses". Es tracta d'aspectes regulats per la Llei d'Arrendaments Urbans (LAU), com per exemple l'impost sobre béns immobles o les despeses comunitàries: "El problema de la LAU és que deixa molt marge de negociació entre el propietari i els llogaters. I com que hi ha cua per agafar pisos, la gent acostuma a firmar amb les condicions que presenta el propietari". El Sindicat també pressiona el Govern espanyol per aconseguir l'extensió de la llei catalana a tot l'Estat i, de moment, ja s'ha aconseguit que no recorri la normativa. Qui sí que ho farà serà el Partit Popular, que per preparar el recurs ha contractat el bufet d'advocats presidit per l'exlíder de Ciutadans, Albert Rivera.

De fet, l'aplicació de la moratòria en el calendari també la fa inaccessible, tal com explica la portaveu del Sindicat d'Habitatge del Raval, Elena Martín: "Si vas deixar de pagar al març, t'ha d'arribar la demanda, després hi haurà un judici i una sentència. Tot plegat triga vuit o nou mesos. Per tant, a aquesta gent també la podran desnonar, perquè els arribarà l'ordre passat gener".

Després de l'estiu, el moviment pel dret a l'habitatge ha visibilitzat la quantitat de desnonaments que s'han executat: "Cada quatre dies sabem que hi ha jornada de desnonaments", afirma Martín. "Ens n'arriben uns quants a partir de la gent que tenim organitzada, però quan ja som a la porta per aturar-los ens assabentem que dos carrers més enllà n'hi ha un altre". "Per això és important acostar-se als sindicats d'habitatge dels barris", explica Elisabeth Hernández, membre del recentment creat Sindicat d'Habitatge de Nou Barris. Va ser a Ciutat Meridiana on van desnonar la Ruth, una veïna amb tres infants —un de cinc mesos— que va poder tornar a casa —propietat del BBVA— després que es viralitzés el seu cas. "El pròxim 20 de novembre tenim més d'una desena de desnonaments per aturar el mateix dia. De tots els casos que coneixem, cap s'ha pogut acollir a la moratòria", diu.

Davant l'emergència, el Govern va aprovar un decret llei per "limitar" els desnonaments, tot i que hi ha dubtes sobre si

els tribunals en faran cas, ja que la Generalitat no té competències en dret processal, i per això no pot obligar els jutjats a no admetre demandes de desnonament. El moviment pel dret a l'habitatge el qualifica de "farsa", mentre la Generalitat insisteix en el caràcter vinculant de la llei i li passa la pilota als jutges, que l'haurien d'obeir: "L'aturada dels desnonaments té rang de llei, és un mandat directe als jutges, i si algú té dubtes de la seva constitucionalitat, pot interposar-hi un recurs", argumenta Jaume Fornt, president de l'Agència d'Habitatge de Catalunya. Fornt recorda que si aquest fos el cas, només se suspendria cautelarment la norma si el recurs l'interposés el Govern espanyol.

A banda, els activistes afegeixen que la Generalitat no està aplicant com cal la llei catalana pel dret a l'habitatge, que el desembre del 2019 va incloure l'obligació per als grans tenidors d'oferir lloguer social a famílies vulnerables. La normativa diu que la Generalitat hauria de sancionar els grans tenidors que no ho fan amb multes de fins a 90.000 euros. Però això encara no ha passat per falta de recursos, segons Blanco: "Als ajuntaments hi ha la mateixa gent treballant per fer més feina. Si es creuen les lleis, que el Govern posi els recursos, perquè aquí sí que tenen competències". "Les sancions són la via més ràpida per aturar els desnonaments; per cada desnonament,

una multa", deia Josep Babot, portaveu de la PAH Barcelona, en una concentració a la plaça de Sant Jaume aquesta setmana.

Fornt assenyala que ja hi ha sis expedients oberts contra grans tenidors i que estan aconseguint aturar desnonaments de famílies vulnerables que es podrien acollir al lloguer social mitjançant el servei d'Ofideute, les oficines que es van utilitzar durant l'anterior crisi per assessorar en temes hipotecaris. De moment, asseguren haver gestionat més de 2.300 casos: "La majoria de tenidors aturen els desnonaments perquè saben que, si no, obrirem expedient. Això ens dona marge per presentar els papers que acreditin la vulnerabilitat de la família", explica.

Bloqueig del PSOE

De moment, els activistes han posat el focus a Madrid per exigir l'aturada dels desnonaments. I així ho han fet, interpel·lant directament el ministre amb la competència d'habitatge, José Luis Ábalos, que, tal com afirma el Sindicat de Llogateres, està tancat en banda. "Des del PSOE estan bloquejant la suspensió dels desnonaments", afirma Blanco. La demanda tensa les relacions entre els socialistes i Podem a l'Executiu estatal, però també a l'Ajuntament de Barcelona: l'alcaldeessa Ada Colau i el vicepresident Pablo Iglesias haurien fet una proposta als ministeris per aturar els llançaments durant tot l'estat d'alarma i per a totes les famílies vulnerables. Aquest diari no ha pogut conèixer la posició del Consistori, ja que la regidoria d'Habitatge, Lucía Martín, no havia respost a les preguntes al tancament d'aquest reportatge.

Tot i això, el Sindicat de Llogateres es mostra confiat a assolir aquesta demanda: "Fa uns anys era impensable que JxCat aprovés la regulació dels lloguers. Això s'ha aconseguit amb la pressió als carrers, fent que fos una qüestió que no es podia esquivar", argumenta Blanco.

Josep Babot (PAH):
"Les sancions són la via més ràpida per aturar els desnonaments"

Elisabeth Hernández (Nou Barris): "El 20 de novembre en tenim més d'una desena"

Òscar Blanco (Sindicat):
"Fa uns anys era impensable que JxCat aprovés la regulació"

Resurge la voz de los últimos vecinos de Ciutat Vella

El silencio en las calles tras el descalabro turístico por la pandemia del coronavirus hace aflorar las historias de quienes han convertido vivir en el centro de Barcelona en un acto de resistencia

Jordi Bes
BARCELONA

Entre quienes han conocido el bullicio del centro de Barcelona aún hay quien tiene que pellizcarse para convencerse de que el rastro que ha dejado la pandemia es real. El tsunami del coronavirus llegó de un día para otro y quedó todo en silencio. Con los meses, la ciudad ha recuperado el pulso, pero en muchos puntos de Ciutat Vella el silencio persiste al haber tantos locales cerrados y pisos vacíos que en su día lo dieron todo por el turista. Su ausencia ha hecho que al fin se alcancen a distinguir las voces de la resistencia: los vecinos. Muchos han perdido la fe en las posibilidades de revertir la fiebre especuladora que ya ha centrifugado a tantos, pero también hay quien propone un plan: que quienes tienen apego por este lugar vuelvan a ser los que lideren la recuperación ciudadana de Ciutat Vella.

⊗ La plaza Reial: “¿Te imaginas que desaparecieran los turistas?”

Lo que fue un comentario trivial ahora parece una premonición. “Hace un año con un amigo lo decíamos. La gente se queja tanto de los turistas... ¿Te imaginas que, de golpe y porrazo, desaparecieran? Esto parecería un cementerio”, rememora Carles Fernández, de 69 años, y que hace 45 que vive en plaza Reial. Era escultor, se enamoró de la plaza y se pilló un estudio. Un año después también se mudaron sus padres. El barrio

FOTOS: BRU AGUILÓ

OLIVIERO TOSCANI / ALMENDRAL-ARFOL

La Rambla prácticamente vacía de turistas durante los meses de la pandemia. Una imagen que se repite en la plaza Catalunya, la plaza Reial o el Pla de la Seu.

tenía “muy mala fama” por las drogas, y parte de la familia no acudió nunca a verlos. Su edificio es una muestra más del devenir del Gòtic. “Éramos ocho vecinos y ahora solo quedo yo [tiene contrato de alquiler indefinido]. El resto se lo ha quedado una empresa; todo son *guiris* [con la pandemia han sido pocos] y no hay la más mínima relación con ellos”, relata, si bien en su familia nunca han sido de hacer mucha vida de barrio. Lo más molesto en todos estos años ha sido el ruido, que llegó a ser “insoponible” con los músicos callejeros.

A él no le afecta la pandemia –“hay tranquilidad, se escuchan los pájaros, se está muy bien”, asegura–, pero le preocupa su impacto. “El bar de abajo tenía 40 trabajadores y no lo han abierto ni un solo día. Se nutría del turismo”, cuenta. Fernández era muy de la Rambla, y ahora, yendo a vi-

sitar a una amiga en la del Poble Nou, ha descubierto que fuera del centro hay mucho más movimiento. “Aquello está vivo, y esto, muerto”, constata.

⊗ La calle del Bisbe: “Éramos las piedras y yo”

Carles Mallol (62 años) reside pared con pared con la residencia oficial del president de la Generalitat. De no ser por vivir en lo alto del edificio, no hubiese aguantado. “Seguramente me habría marchado del barrio”, admite, porque “la calle del Bisbe, si no la más, es una de las más turísticas de Barcelona”. Vive en el Gòtic desde 1971, y desde entonces solo ha estado fuera unos años por su trabajo de danza teatro.

Dejó de acudir al mercado de la Boqueria porque es “un parque temático” y va al de Santa Caterina. Antes de la pandemia se

UN GÒTIC CASI DESIERTO. Carles Mallol, vecino de la calle del Bisbe, acude a comprar a Santa Caterina, atravesando un Pla de la Seu desconocido.

El silencio se mantiene en Ciutat Vella con tantos locales cerrados y pisos vacíos

“Hay tranquilidad, se escuchan los pájaros, se está muy bien”, dice un vecino del Gòtic

Impacto económico: “El bar de abajo tenía 40 trabajadores y no ha abierto”

topaba con los turistas cuando salía. “Abría la puerta y la riada se me llevaba”, cuenta. Para abrirse paso llegó a hacer *mic mic*, como el Correcaminos. El coronavirus le ha devuelto el Gòtic donde jugaba de pequeño, porque “las piedras son las mismas” y ahora ha podido detenerse a observarlas de nuevo. “Éramos las piedras y yo”, subraya. Lo malo es que se ha dado cuenta de que “prácticamente no hay vecinos”. Dice que Barcelona se ha vendido al gran capital, que “está formado por especuladores que no tienen nada que ver con el territorio”, pero ahora puede haber un punto de inflexión. Para “refundar” Ciutat Vella cree que “hay que dar facilidades a los pocos que quedan del territorio que quieran reactivar otra vez los barrios”. Mallol tiene una hija de 17 años y uno de 15 en Alemania. “Papá, no lo pierdas nunca”, le dice ella sobre el piso.

⊗ La Rambla: “Lo compran todo para el turismo”

En la Rambla puede que haya un millar de vecinos –según el Ayuntamiento– o solo medio centenar –como ha comprobado la arquitecta y exconcejal Itziar González, cuyo equipo Km-Zero ganó el concurso para definir la transformación del paseo–, pero lo cierto es que Maite Mendivil (58 años) es vecina y está en riesgo de desahucio. Nació en Bilbao, se vino para unas vacaciones y se quedó a trabajar. Desde 1986 está de alquiler en un ático con contrato indefinido, pero le queda poco. “Lo están comprando todo para el turismo”, advierte.

Su piso es “un bombón inmobiliario” frente al mosaico de Miró. Lo vendieron y primero la denunciaron por ser ocupa –sin serlo–; después trataron de subirle el alquiler de 310 a 1.200 euros; y finalmente ocurrió algo donde ella ve cierta mano negra: la devolución de un recibo que asegura que no ordenó, lo que ha servido para desahuciarla. “Ya he parado tres desahucios”, recalca. Está agradecida por el apoyo recibido, pero el próximo intento será el 31 de enero y aún no tiene una alternativa para vivir, y eso pese a tener una discapacidad.

Según Mendivil, antes la Rambla “era una calle alegre, donde todo el mundo cabía; era un poco el corazón de la ciudad y ahora son las vísceras”, donde solo algunos extranjeros pueden pagar 15.000 euros de alquiler por un local o comprar pisos. “Nos han quitado la Rambla”, lamenta, y cree que, tras la pandemia, todo se mantendrá en un cauce especulativo: “Nos habrán echado a todos los que tengan que echar”.

⊗ Las callejuelas del Call: “No se piensa en los vecinos”

Pere es un vecino de 63 años del Call, el barrio judío, que se preocupa por su entorno. Tanto que recibió represalias por denunciar al Ayuntamiento un negocio que incumplía la normativa, y por ello ha pedido que nos refiramos a él con un nombre ficticio. Relata que antes del coronavirus el Gòtic se había convertido “en un barrio de muchos guiris”, con “una invasión de pisos turísticos legales e ilegales, más o menos igual de molestos”, y este panorama “ni con la pandemia se ha terminado”, dice.

En su opinión, “la gente no piensa en los vecinos”. En su finca había un piso de gente mayor y un hijo lo ha alquilado sin muchos miramientos con su alrededor; “solo para especular”, lamenta. Además, hace años el Consistorio sacó los coches del barrio bajo el pretexto de liberar el espacio para los vecinos, pero su lugar lo copan las terrazas ruidosas de los bares. “Nos quitaron una plaza y la regalaron a un negocio que nos hace malvivir”, critica.

Está convencido de que, tras la pandemia, “así que puedan, las mafias que explotan los hoteles, pisos turísticos y bares volverán a hacer lo mismo que antes”. ¿Que

La calle del Bisbe antes de la pandemia: “Abría la puerta y la riada de turistas se me llevaba”

Para “refundar” Ciutat Vella debe haber facilidades para la gente del territorio

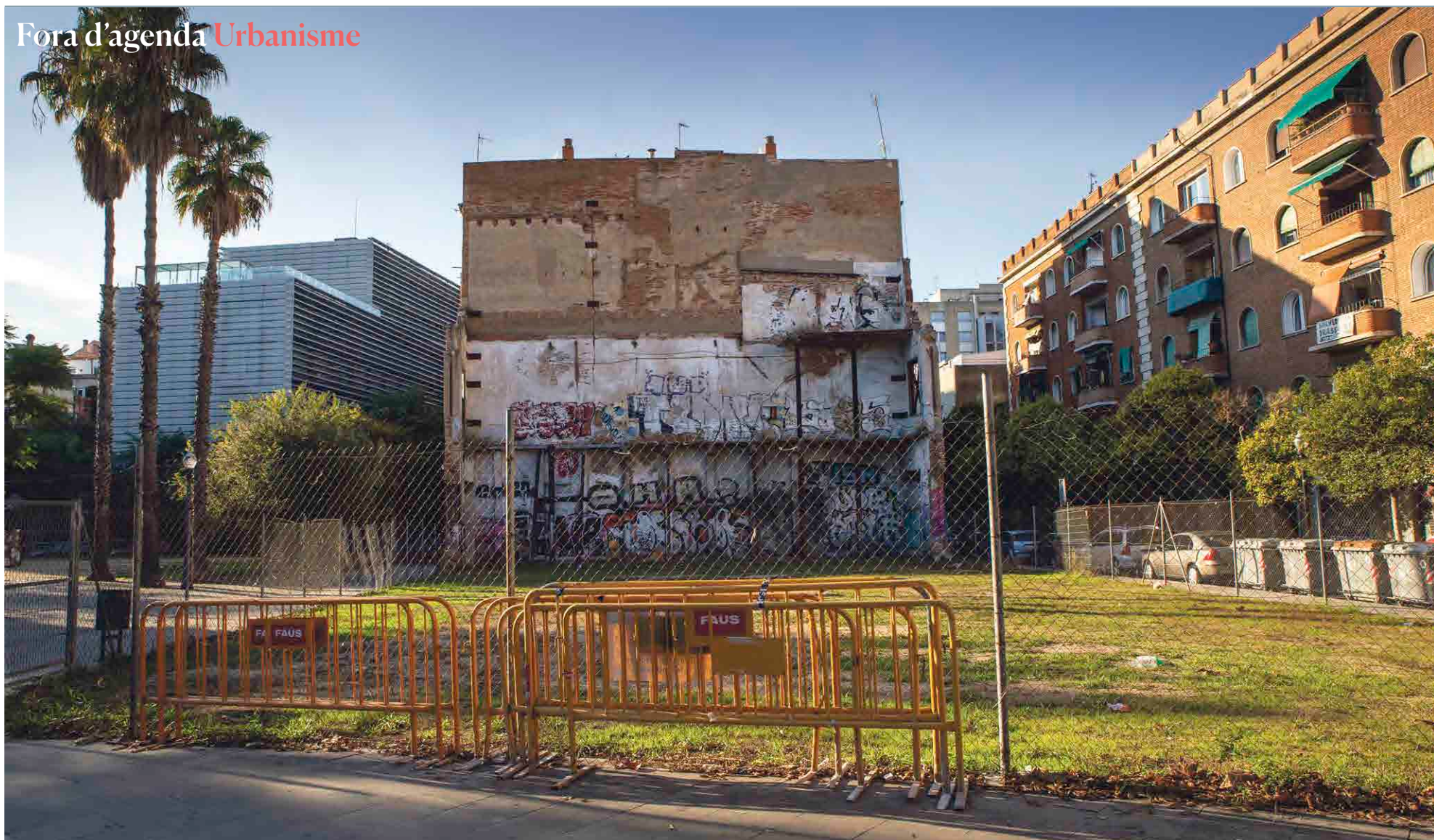
La especulación marca la Rambla: “Era el corazón de la ciudad y ahora son las vísceras”

por qué no se va del barrio? “Esto solo pasaba aquí y ahora pasa en todos los sitios”, afirma; es decir, que todo aquello que puede hacer del Gòtic un lugar poco apacible también ocurre fuera de él. “Lo único que aquí fuimos los pioneros, pero más concentrado en el turismo”, detalla.

⊗ La plaza Catalunya: “Vendo porque no lo soporto”

A unos metros de plaza de Catalunya vive Carme Roca (57 años). Con la pandemia también se ha percatado de la falta de vecinos. “Cuando se salía a las ocho a aplaudir a los sanitarios, no había nadie”, recuerda. El coronavirus vació el centro de vida, y a ella le ha quedado una sensación “desoladora”. Por ello ha acelerado una idea que ya meditaba desde el auge de los pisos turísticos. “He puesto el piso en venta porque no lo soportaba”, confiesa.

Roca es de Banyoles (Pla de l’Estany) y se vino al centro en 1999 por comodidad. Entonces se reconvertían los edificios de los bancos en pisos, y en el suyo, del paseo de Gràcia, hizo amigos, como el añorado músico Pau Donés, fallecido este año. Con el tiempo sus vecinos pasaron a ser Apple y el hotel Iberostar. De los 30 pisos del edificio, la mitad son turísticos. Cuando estaba permitido, “la gente se sacó la licencia por sí acaso”, y a quien le ha interesado ha destinado el piso al turismo “para hacer dinero”. Vivir en el centro ya no es lo que era. “Han desaparecido las tiendecitas. La única que queda es la farmacia y no tengo nada alrededor. Tengo que bajar al Corte Inglés a por pan”, explica. Roca asegura que no vende el piso para especular. “La pandemia me ha puesto en evidencia que no quiero vivir en el centro. No pinto nada en este batiburrillo de turismo. ¿A dónde iré? No lo sé. A lo mejor me compro algo en Banyoles, planto un huertecillo y vivo más tranquila”, reflexiona, y vaticina: “Los pocos que quedamos nos iremos ahora”.

Un dels solars de les Drassanes que podrien acollir finalment una residència d'estudiants a la part baixa del Raval de Barcelona.

Residències d'estudiants: gentrifiquen els barris o els enriqueixen?

La plataforma Habitem les Drassanes lluita contra el projecte d'un d'aquests equipaments i perquè l'espai es destini a habitatge social. Barcelona compta actualment amb més de 7.000 places en mig centenar de centres, que ja han començat a notar la caiguda de la demanda per culpa de la pandèmia

Joana Costa
BARCELONA

Quin és el paper que juguen les residències d'estudiants a la ciutat? Alguns les veuen com una font de riquesa i cosmopolitisme, mentre que altres consideren que contribueixen a la gentrificació i a l'ocupació d'espais vitals per als veïns. En el focus d'aquest dilema hi ha ara les reivindicacions de la plataforma Habitem les Drassanes, que reclama que el solar de Santa Madrona, al Raval, es destini a habitatge protegit i no a una residència d'estudiants. La reivindicació arriba després d'haver aconseguit impedir la construcció en el mateix emplaçament d'un hotel de luxe del mateix promotor, la cadena Praktik.

Meritxell Pérez, veïna i membre d'Habitem les Drassanes, recorda que "els solars els va comprar la UGT per fer-hi el 100% d'habitatge social", però que uns anys més tard l'espai el va adquirir el grup hotelier. El que demanen ara és que l'Ajuntament, els veïns i els inversors s'asseguin a parlar per trobar un model que "no gentrifiqui més" ni expulsi els veïns, sinó que doni vida al barri. "Ens agradaria tenir el 100% d'habitatge social, i més en aquesta part del Raval", diu Pérez, recordant els 66 pisos socials previstos en el projecte inicial, i demana que els

Barcelona té 7.165 places repartides en 51 centres, i Sant Martí és el districte que en concentra més

Habitem les Drassanes defensa que el projecte de residència difereix “molt poquet” d’un hotel

locals es destinin a equipament municipal, mercat i comerç local. La plataforma s’oposa al projecte perquè “difereix molt poquet” de l’hotel de luxe que es volia fer, amb dos blocs de grans altures i unes 200 habitacions. També temen que el promotor pugui, en un eventual canvi de normativa, reconvertir la residència en hotel.

Pérez, de fet, assegura que “moltes residències d’estudiants funcionen com hotels, sobretot en alguns mesos de l’any”, com ara una del Poblenou, “que ha generat molts problemes”. Aquests espais, afirma, comporten a la nit “disbauxa, vòmits i obertura de locals nocturns mentre els veïns descansen”, a banda del fet que “la població estudiantil no es barreja amb els veïns; venen un temps limitat i creen al seu voltant una sèrie de negocis que no tenen gaire a veure amb la vida veïnal i que encareix els preus dels habitatges”, manté. Pérez reivindica que cal trobar vies intermèdies: si bé hi ha d’haver residències, als barris també “hi han de poder viure els veïns”.

L’Ajuntament de Barcelona confirma que a Drassanes hi ha en tràmit una llicència de residència d’estudiants per al solar. Fonts del Consistori defensen que el Govern municipal “hauria preferit poder desenvolupar-hi un projecte d’habitatge assequible”, que és el que necessita el barri del Raval. No obstant això, afegixen que el projecte presentat “s’ajusta al que permet la legalitat vigent i per això s’està tramitant”.

Una cinquantena de residències

Aquest conflicte ha posat de nou sobre la taula la relació entre els veïns i aquest tipus d’equipaments. Segons l’Ajuntament, l’oferta actual de residències a la ciutat suma 7.165 places per a estudiants, repartides en 51 centres. Els districtes amb més places són Sant Martí –el que més en té: 1.505–, Sarrià-Sant Gervasi (1.492), les Corts (910) i Ciutat Vella (878). El Consistori defensa que Barcelona vol “potenciar i ser punta de llança” d’un ecosistema global d’universitats, innovació, centres de recerca i societat del coneixement, i per això veu “fonamental” que hi hagi una oferta de qualitat i inclusiva d’allotjaments assequibles. Segons el Govern municipal, s’han tancat acords amb els promotors de cinc no-

ves residències perquè fins a 725 places siguin a preu concertat, és a dir, un 35% inferior al preu mitjà a la ciutat, ja que, segons precisa, una plaça en una habitació doble a preu concertat val 427 euros al mes, i una d’individual, 516 euros mensuals.

Un article de David Rodríguez a *Públic* a principis de febrer –abans de la pandèmia– apuntava que unes 2.000 places de residències de les 6.000 que es comptaven aleshores a Barcelona ja costaven el mateix que un lloguer tradicional: el seu preu rondava, i en alguns casos superava, els 1.000 euros mensuals. Sobre el total, el valor mitjà d’un arrendament en una residència d’estudiants superava llavors els 700 euros al mes. Una quantitat fora de l’abast de la majoria de joves. Per això el Sindicat d’Estudiants dels Països Catalans (SEPC) denunciava en un comunicat que la irrupció dels fons immobiliaris en el sector provoca “una mercantilització de l’educació, la privatització de serveis i jugar amb el nostre habitatge amb preus massa alts”.

Menys demanda per la covid

L’administradora de les residències Unihabitat, Josefina Carrera, explica que la ciutat “està vivint un canvi de model” iniciat fa uns 10 anys, on els centres religiosos han anat deixant pas a propostes privades “que s’adaptin millor” a les necessitats dels joves. Els grans inversors hi van al darrere i “es va cap a un model més internacional”, on els operadors globals tenen com a objectiu expandir-se a Espanya, sobretot a Barcelona i Madrid, però també a ciutats com València i Sevilla. A la seva residència, els alumnes paguen entre 350 i 1.400 euros mensuals, en funció dels serveis que s’ofereixen, i pel que fa a la procedència, cap al 40% és internacional; el 30%, de la resta de l’Estat, i el 20%, de Catalunya.

La pandèmia, però, ho ha canviat tot, ja que amb menys estudiants estrangers i

amb poca presencialitat universitària, “la demanda s’ha reduït molt”, cosa que també ha obligat a ajustar una mica els preus. Pel que fa a l’oposició veïnal d’Habitem les Drassanes, Carrera considera que els canvis fan por i s’han de saber explicar, i que, almenys en el seu cas, la mateixa residència es responsabilitza dels seus residents amb un control del comportament: “L’important és actuar i buscar el compromís entre estudiants-residència, veïns, i també Administracions”, sosté. Unihabitat, per exemple, té programes de col·laboració amb entitats dels barris.

Estudiants acabats d’ingressar

Segons el secretari de l’Associació de Joves Estudiants de Catalunya (AJEC), Eloi Guerrero, el perfil de residència més abundant a la ciutat és el de les privades “gestionades en part per les universitats”, de manera que “la diferència queda una mica difusa”. Apunta que el cost de l’habitatge per als joves “ha pujat”, però manté que “no és evident que això es pugui relacionar amb el model de residències”, sinó més aviat amb la complexa situació del model residencial de l’àrea metropolitana.

Explica que hi ha la concepció que l’estudiant que opta per una residència “acaba d’ingressar a la universitat”, i que busca un entorn controlat i còmode per a la transició a la vida universitària, mentre que “s’observa un moviment de residència a pis compartit a mesura que s’avança en l’etapa universitària”. Per Guerrero, els alumnes sumen pluralitat a la ciutat on s’estableixen i, a més, “el fet que persones d’altres localitats i països convisquin en un mateix entorn universitari és un dels atractius de l’educació universitària”. “No és només un benefici per la comunitat d’estudiants: també per la ciutat”, rebla.

El sociòleg de la UAB i investigador del Centre d’Estudis Demogràfics (CED) Pau

Miret considera que una persona que està estudiant “és al barri [on viu] de manera quotidiana”, i durant com a mínim un curs escolar, cosa que “vol dir que l’estudiant se’n fa seu”. Segons Miret, el fet de ser estudiant no comporta *per se* cap efecte de destrucció del teixit del barri, i insta a tenir en compte la grandària de la residència: “Un macrocentre sí que pot tenir conseqüències negatives pel gran volum de població desplaçada i homogènia que s’hi concentra”. A l’altre extrem, la presència d’estudiants tindria també beneficis directes, com el rejuveniment de la població, la dinamització de la cultura del barri i més oportunitats d’obrir negocis i equipaments.

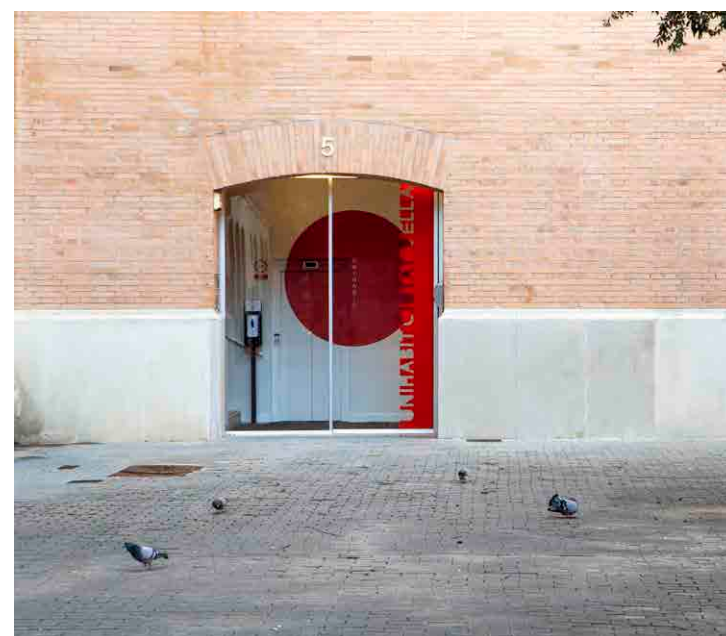
El demògraf i urbanista Toni López-Gay, destaca el fet que les residències d’estudiants siguin tractades normativament com a equipaments, i no com a hotels, fa que “als veïns els hi pugui sonar estrany, perquè semblen més un hotel”. En les seves investigacions, observa que es tracta d’espais que estan associats a una alta concentració de persones i d’un marcat “caràcter transitori”, cosa que fa que siguin espais “més proclius” a canviar l’activitat comercial i de serveis del barri, així com l’espai públic, la mobilitat i els fluxos de persones, i això “té un efecte sobre el teixit comunitari”.

Algunes residències tenen programes de col·laboració amb entitats dels barris

Per al demògraf Toni López-Gay, els centres “tenen un efecte sobre el teixit comunitari”

Pancartes dels veïns contra el projecte a les Drassanes.

Entrada a Unihabitat, una residència d’estudiants del Raval.

EL QUINZE

de **Público**

PUNTUALS, PROPERES I POPULARS

Biblioteques

BARCELONA

Bib. Ateneu Barcelonès
Bib. Barceloneta-La Fraternitat
Bib. Bellvitge
Bib. Bon Pastor
Bib. Camp de l'Arpa-Caterina Albert
Bib. Can Rosés
Bib. Canyadó i Casagemes-Joan Argenté
Bib. Canyelles
Bib. El Carmel-Juan Marsé
Bib. Clarà
Bib. El Clot-Josep Benet
Bib. Collserola-Josep Miracle
Bib. Les Corts-Miquel Llongueras
Bib. Esquerra de l'Eixample-Agustí Centelles
Bib. Fort Pienc
Bib. Francesc Candel
Bib. Francesca Bonnemaison
Bib. Gòtic-Andreu Nin
Bib. Guinardó-Mercè Rodoreda
Bib. Horta-Can Mariner
Bib. Ignasi Iglésias-Can Fabra
Bib. Jaume Fuster
Bib. Joan Miró
Bib. Nou Barris
Bib. Poblenou-Manuel Arranz
Bib. Poble-sec-Francesc Boix
Bib. Ramon d'Alòs-Moner
Bib. Les Roquetes
Bib. Sagrada Família-J. M. Ainaud de Lasarte
Bib. La Sagrera-Marina Clotet
Bib. Sant Antoni-Joan Oliver
Bib. Sant Gervasi-Joan Maragall
Bib. Sant Martí de Provençals
Bib. Sant Pau-Santa Creu
Bib. Trinitat Vella-José Barbero
Bib. Vallcarca i els Penitents-M. Antonieta Cot
Bib. Vapor Vell
Bib. Vila de Gràcia
Bib. Vilapicina i la Torre Llobeta
Bib. Zona Nord

ABRERA

Bib. Josep Roca i Bros

AIGUAFREDA

Bib. Lluís Millet i Pagès

BADALONA

Bib. Can Casacuberta
Bib. Llefià-Xavier Soto
Bib. Lloreda
Bib. Pomar

BADIA DEL VALLÈS

Bib. Vicente Aleixandre

BALSARENY

Bib. Pere Casaldàliga

BARBERÀ DEL VALLÈS

Bib. Esteve Paluzie

CASTELLDEFELS

Bib. de Castelldefels-
Ramon Fernández Jurado

CERDANYOLA DEL VALLÈS

Bib. Central de Cerdanyola

CORNELLÀ DE LLOBREGAT

Bib. Marta Mata
Bib. Sant Ildefons

ESPLUGUES DE LLOBREGAT

Bib. Central Pare Miquel

GAVÀ

Bib. Josep Soler Vidal
Bib. Marian Colomé

L'HOSPITALET DE LLOBREGAT

Bib. La Bòbila
Bib. La Florida
Bib. Josep Janés
Bib. Santa Eulàlia

EL MASNOU

Bib. Joan Coromines

MOLINS DE REI

Bib. Pau Vila

MONTCADA I REIXAC

Bib. Can Sant Joan
Bib. Elisenda de Montcada

Vallès Occidental

Baix Llobregat

MONTGAT

Bib. Tirant Lo Blanc

EL PAPIOL

Bib. Valentí Almirall

EL PRAT DE LLOBREGAT

Bib. Antonio Martín

PREMIÀ DE DALT

Bib. Jaume Perich i Escala

PREMIÀ DE MAR

Bib. Martí Rosselló i Lloveras

RIPOLLET

Bib. Ripollet

RUBÍ

Bib. Mestre Martí Tauler

SABADELL

Bib. Can Puiggener
Bib. del Nord
Bib. de Ponent
Bib. Els Safareigs
Bib. del Sud
Bib. Vapor Badia

SANT ADRIÀ DE BESÒS

Bib. Font de la Mina
Bib. Sant Adrià

SANT ANDREU DE LA BARÇA

Bib. Aiguestoses

SANT BOI DE LLOBREGAT

Bib. Jordi Rubió i Balaguer
Bib. Maria Aurèlia Capmany

SANT CUGAT DEL VALLÈS

Bib. Central Gabriel Ferrater
Bib. de Mira-sol-Marta Pessarrodona
Bib. de Volpelleres-Miquel Batllori

SANT FELIU DE LLOBREGAT

Bib. Montserrat Roig

SANT JOAN DESPÍ

Bib. Mercè Rodoreda
Bib. Miquel Martí i Pol

SANT JUST DESVERN

Bib. Joan Margarit

SANTA COLOMA DE GRAMANET

Bib. Can Peixauet
Bib. Central de Santa Coloma de Gramenet
Bib. del Fondo
Bib. Singuerlin-Salvador Cabré

Distribució
gratuïta i
personalitzada.
Segmentació
territorial a l'àrea
metropolitana

40.000
exemplars
setmanals

Punts de recollida

Arc de Triomf
Bac de Roda
Badalona-Pompeu Fabra
Baix Llobregat
Barceloneta
Bellvitge
Can Vidalet
El Carmel
Catalunya
Ciutadella-Vila Olímpica
Mercat de Collblanc
Escola Industrial
Espanya
Fabra i Puig
Fondo
Fontana
Francesc Macià
Glòries
Horta
Hospital Clínic
Jaume I
Lesseps
Lluçmajor
Maria Cristina
Palau Reial
Palau Robert
Paral·lel
Passeig de Gràcia-Gran Via
Poblenou
Pubilla Casas
Rambla Catalunya-Rosselló
Rambla-Boqueria
Sagrada Família
Sagrera
Sant Adrià de Besòs-Joan XXIII
Sant Andreu
Santa Eulàlia-Torrassa
Sants Estació
Sarrià
Torrassa
Universitat
Ronda Universitat-Pelai
Vall d'Hebron
Virrei Amat
Zona Universitària

¿‘Nanocerebros’ con consciencia artificial?

Los científicos piden regular la investigación con organoides neuronales humanos, que plantean problemas éticos

Malen Ruiz Elvira
MADRID

Hace más de 200 años que se escribió el relato de terror que puso a Frankenstein en nuestras vidas, y ahí sigue, con un componente cada vez menor de fantasía y mayor de realidad. También persisten los temores que produce en nuestra imaginación. Ahora no se trata exactamente de fabricar a un ser humano a partir de diversas partes de cadáver e insuflarle vida, pero es verdad que la fabricación de órganos humanos funcionales ha dejado de ser ciencia ficción, aunque todavía no sea realidad clínica. Los que sí son reales y llevan camino de plantear problemas éticos son los organoides, órganos en miniatura y simplificados desarrollados en laboratorio, y especialmente los organoides cerebrales o neuronales, mal llamados minicerebros. La gran pregunta es si puede un organoide cerebral llegar a tener consciencia.

Desde hace unos años los organoides que simulan en parte el cerebro humano son posibles gracias a los avances en la bioingeniería con células madre. En pocas horas, a partir de una o varias células madre, se forma un cultivo cerebral en tres dimensiones que tiene potencialmente tantos usos en investigación como se puedan imaginar, desde conocer mejor cómo se desarrolla el cerebro a llegar a establecer la causa de las demencias y otras enfermedades neurodegenerativas, el autismo, la microcefalia o la epilepsia. Es un campo de investigación floreciente y, al mismo tiempo, preocupante, tanto que son ya muchos los científicos que piden que se pongan límites a lo que pueden o no pueden hacer con los organoides cerebrales que crean para lle-

var a cabo su trabajo, un trabajo indudablemente útil que permite, por primera vez, tener un modelo con el que experimentar de un órgano casi inaccesible. En lo que respecta al cerebro humano, los modelos animales no han funcionado bien.

Diminutas colecciones de neuronas que se organizan en estructuras que se parecen a partes concretas del cerebro humano y que se comportan de forma similar es algo que suena bien para el que quiera probar un medicamento contra el Alzheimer, el Parkinson o los tumores cerebrales, y esto es solo un ejemplo. Los organoides cerebrales son pequeños y se cultivan *in vitro*, sobre placas de Petri. Hasta ahí bien, pero resulta que se han llegado a detectar ondas cerebrales en algunos de ellos, similares en su complejidad a las que se dan en bebés prematuros, y resulta también que ya se ha empezado a trasplantarlos a animales, como los ratones, y se ha comprobado que se establece una conexión neuronal con ellos.

Algunos científicos creen que es hora de empezar a prohibir algunas cosas y re-

La bioingeniería con células madre ha hecho posible este tipo de organoides

Por primera vez existe un modelo con el que experimentar de un órgano casi inaccesible

gular otras. Para la organización europea de estudios sobre células madre, Eurostemcell, el beneficio de estas investigaciones es por ahora mayor que los riesgos que presentan. Sin embargo, Sarah Chan, especialista en bioética de la Universidad de Edimburgo, recuerda que ya se tienen indicios claros de que al trasplantar células cerebrales humanas a animales, estas quimeras modifican su comportamiento, se

hacen más “inteligentes”. También ve riesgos en una etapa futura en la que los organoides cerebrales se utilicen en terapia, como una forma de trasplante de tejidos, y está preocupada ahora mismo por la falta de consentimiento explícito para experimentos concretos de los donantes de las células que dan lugar a los organoides.

Por su parte, las Academias Nacionales de Ciencia, Ingeniería y Medicina de Estados Unidos crearon en junio una comisión para tratar los aspectos éticos y de regulación de las quimeras neuronales y la investigación con organoides neuronales. Su informe va a tardar al menos un año.

La clave de estas preocupaciones está en la consciencia, en si sería legítimo desarrollar organoides cerebrales con consciencia y cómo se deberían tratar. El gran obstáculo es que los científicos y filósofos no se ponen de acuerdo en la definición y base física de la consciencia, quizás el concepto más escurridizo de la condición humana.

¿Una necesidad?

Alysson Muotri es el neurocientífico de la Universidad de California en cuyo laboratorio se cultivaron en 2019 las neuronas que mostraron actividad eléctrica coordinada, una característica de la consciencia. Piensa que, para estudiar enfermedades mentales como la esquizofrenia con estas técnicas, resultaría necesario crear consciencia deliberadamente, ha declarado a la revista *Nature*. También cree que eso no sería muy diferente de utilizar animales para los experimentos, aunque es partidario de que el sector se regule. En cuanto a resultados, se acaba de publicar en la revista *Science* un nuevo estudio del Vienna Biocenter en organoides cerebrales que ha identificado 25 nuevos genes asociados a la microcefalia, lo que duplica los conocidos hasta ahora. Se basa en una técnica nueva que se podría aplicar a muchas otras enfermedades.

Por ahora, la comunidad científica en general cree que no se ha alcanzado todavía la etapa de la consciencia y que los organoides creados son demasiado simples para tenerla. Ello no evita que muchos de los implicados en estos estudios pidan y ejerzan la prudencia, mientras llegan el consenso y la regulación que solicitan.

Ondas similares a las de los bebés prematuros se han detectado en organoides cerebrales

Trasplantando células cerebrales humanas a animales, estos se hacen más “inteligentes”

Organoides cerebrales humanos en cultivo en una placa de Petri.

Cultura Agenda

La foto de Yasuyoshi Chiba, guanyadora del World Press Photo d'aquest any.

Les millors fotos de l'any aterren al CCCB

Judith Vives

Amb tots els teatres, cinemes i sales de concerts tancats, els museus són els únics espais culturals que segueixen oferint activitat presencial. I aquesta setmana arriba al CCCB una de les cites que més interès genera entre els aficionats a l'art i la fotografia: el World Press Photo. La mostra que es podrà visitar a Barcelona –de forma presencial però amb l'aforament reduït– és una de les poques que els promotors del prestigiós concurs de fotoperiodisme faran aquest any a tot el món. Per visitar-la serà obligatòria la reserva prèvia d'entrada.

Organitzada per setzè any consecutiu per la Fundació Photographic Social Vision, amb la coproducció del CCCB, l'exposició presenta els treballs guanyadors de l'última edició del concurs World Press Photo. Es tracta d'una àmplia selecció d'imatges que reflecteixen des de diversos punts de vista els reptes que afronta la societat global, més enllà dels titulars d'actualitat, previs a l'esclat de la pandèmia de la covid-19. Els temes que protagonitzen la majoria de reportatges són la protesta ciutadana, la crisi climàtica i mediambiental, la desigualtat de gènere i les diverses expressions de l'odi a nivell global.

La fotografia guanyadora d'aquesta edició, obra del japonès Yasuyoshi Chiba, mostra un jove il·luminat amb telèfons mòbils que recita poemes de protesta mentre uns manifestants criden consignes exigint un

govern civil, durant una apagada elèctrica a Khartum, al Sudan, el 19 de juny. El reportatge de l'any, fet per Romain Laurendeau, se centra en els orígens de la revolta d'Algèria. I a la mostra es poden veure també fotografies de tres autors espanyols premiats: els barcelonins Ricard García Vilanova –tercer premi en la categoria de Temes d'Actualitat– i Ramon Espinosa –en la categoria de Notícies d'Actualitat–, i el sevillà Antonio Pizarro Rodríguez –en la de Natura.

Com a novetat d'aquesta edició, l'àrea d'Educació de la Fundació Photographic Social Vision ha ampliat el programa de visites guiades al format en línia, i les farà disponibles per a escoles i el públic general a través de la plataforma Filmin. A més, es mantenen les visites guiades presencials per a les escoles. També s'oferiran de forma gratuïta diversos continguts exclusius en format online, com ara entrevistes amb alguns dels fotoperiodistes guanyadors d'aquesta edició del concurs.

Per unificar tots els nous continguts de l'exposició *World Press Photo 2020* a la capital catalana, s'ha creat un *microsite*. Des de la pàgina web www.photographicsocial-vision.org es poden comprar les entrades anticipades i el catàleg de l'exposició, accedir a la visita guiada en línia, fer la reserva de les visites guiades presencials i accedir als continguts exclusius.

DATA Fins al 20 de novembre
LLOC CCCB (Barcelona)
PREU 6 €

L'Alternativa, obligat a replantejar-se en format online

Ja ho tenien tot a punt per fer una edició presencial, però el tancament de les activitats culturals per la covid ha obligat els organitzadors de L'Alternativa a cancel·lar les projeccions en sales i readaptar-se. Així, la 27a edició del Festival de Cinema Independent de Barcelona serà 100% online.

En format virtual, es podran veure els títols inicialment programats a les tres seccions oficials, així com les pel·lícules d'inauguració i clausura, la programació familiar i títols de les seccions paral·leles i Hall. La majoria estaran disponibles a Filmin. La cita s'inaugurarà el 16 de novembre amb la projecció d'*El año del descubrimiento*, de Luis López Carrasco, que oferirà una *masterclass* prèvia a la projecció.

Serà un dels llargmetratges que competiran a la secció oficial, amb títols com *A Febre*, de Maya Da-Rin, *A Shape of Things to Come*, de Lisa Marie Malloy i J. P. Sniadecki; *Camagroga*, d'Alfonso Amador; o *Merry Christmas*, de Yiwu, de Mladen Kovačević. Entre les propostes nacionals hi ha *Big big big*, de Carmen Haro i Miguel Rodríguez Pérez; *De los nombres de las cabras*, de Miguel G. Morales i Silvia Navarro; *La Mami*, de Laura Herrero Garvín; *La última primavera*, d'Isabel Lambert; *Tiempos de deseo*, de Raquel Marques, i *Video Blues*, d'Emma Tusell.

DATA Del 16 al 29 de novembre
LLOC Online
PREU Gratuït per als subscriptors

Un fotograma d'*El año del descubrimiento*, de Luis López Carrasco.

Últims dies de l'Smart City Week

Fins diumenge 15 de novembre es pot participar virtualment en les activitats de l'Smart City Week. Sota el lema "Reconnectem Barcelona: ciutat, societat i tecnologia", el programa d'aquesta edició reflexiona sobre la inclusió digital a la ciutat. Entre les activitats hi ha conferències, debats, tallers, exposicions, cinema documental i iniciatives per a famílies.

DATA Fins al 15 de novembre
LLOC Online
PREU Gratuït

Tarragona porta la màgia a casa

El Festival Internacional Teatre Màgic de Tarragona ha refet el seu programa perquè el públic pugui gaudir de la màgia des de casa. La cita, que se celebra durant el mes de novembre, oferirà espectacles i activitats online, entre les quals destaca l'espectacle amb interacció amb el públic obra el guanyador del Premio Nacional de màgia, Imanol Ituiño.

DATA Fins al 27 de novembre
LLOC Online
PREU Gratuït

Un festival de jocs online

El Dau Barcelona, el festival del joc organitzat per l'Institut de Cultura, s'adapta a la pandèmia oferint totes les seves activitats online. La seva web (barcelona.cat/daubarcelona/ca) s'ha dotat de contingut informatiu i pràctic i s'hi poden trobar jocs i vídeos explicatius. També hi ha un espai sobre l'autor convidat, l'alemany Klaus Teuber, creador de Catan, i que farà la conferència inaugural. També es pot consultar una zona de prototips o veure dos jocs de participació.

DATA Tot el mes de novembre
LLOC Online
PREU Gratuït

Així es va fer el Poble Espanyol

L'Arxiu Fotogràfic documenta el viatge que va servir per definir el projecte del Poble Espanyol de Montjuïc. Una nova exposició recull fotografies i quaderns de viatge de l'equip d'arquitectes que el 1927 van recórrer part de la geografia espanyola buscant inspiració per crear l'espai. A la mostra es poden veure 96 còpies dels més de 1.000 negatius reunits pels promotors arquitectes del projecte. El Poble Espanyol es va inaugurar durant l'Exposició Internacional del 1929.

DATA Fins al 25 d'abril del 2021
LLOC Arxiu Fotogràfic de Barcelona
PREU Gratuït

La Mostra de Cinema Àrab i Mediterrani, a través de Vimeo

La Mostra de Cinema Àrab i Mediterrani de Catalunya ha reconfigurat la seva edició i posarà a disposició del públic una part de la programació de forma gratuïta i en línia a través del canal de Vimeo. Per veure les pel·lícules cal inscriure's a la web, i l'organització envia un enllaç i una contrasenya per accedir-hi. També s'ha reduït el nombre de dies de la cita. La mostra es va inaugurar amb *Amussu*, de Nadjir Bouhmouch, que també participa en una xerrada sobre l'extractivisme

a l'Àfrica, el dia 14. Per tancar la programació, el dia 15, el director palestí de culte Kamal Aljafari parlarà dels seus dos films *Remembrança* i *Un estiu diferent*. Entre els documentals que es podran veure online destaquen *Ibrahim, un destí per definir*, de Lina Al Abed; *Sempre punk*, de Dominique Caubet; o *Un estiu diferent*, d'Aljafari.

DATA Fins al 15 de novembre
LLOC Online
PREU Gratuït amb inscripció prèvia

L'italià Serj exposa a la Blueproject Foundation

La Blueproject Foundation acull per primera vegada una exposició de l'artista italià Marcello Plebani, més conegut com a Serj, i que és el tercer artista resident de la galeria. L'obra, que es podrà veure fins al 23 de desembre, reflexiona sobre el concepte de la caça ritual i el significat dual del concepte *Abstine substine*, que significa "suporta i renúncia", els dos extrems del sentiment humà definits per Epictet.

DATA Fins al 23 de desembre
LLOC Blueproject Foundation (BCN)
PREU Gratuït

'Abstine substine', de Serj.

El Més Petit proposa activitats online per als menuts

El Més Petit, el festival d'arts per a espectadors de 0 a 5 anys, també s'adapta al format online amb la creació de l'espai El Petit als Núvols. D'aquesta manera es podrà celebrar la 16a edició. La nova secció digital oferirà tres experiències artístiques creades expressament per a l'ocasió, a més dels habituals tallers de formació per a mestres, artistes i creadors, i l'Encontre Internacional d'Arts per a la Primera Infància.

Es tracta de propostes plantejades per anar més enllà de la simple visualització i aconseguir diferents graus d'interacció entre espectadors i creadors. Els espectacles porten el títol de *Cuc*, a càrrec d'Animal Religion; *Expandint la Jungla*, de la companyia Big Bouncers; i *L'horitzó de Latung La La*, de David Ymbernon. Les propostes s'estrenaran el 14 de novembre i estaran obertes fins a la finalització del festival. Per participar-hi cal comprar un codi que dona accés a les tres experiències, a més d'altres continguts d'interès per a les famílies.

La idea d'El Petit als Núvols va sorgir, precisament, arran del primer confina-

ment del mes de març, per garantir la realització del festival i també per expandir-lo més enllà dels teatres que l'organitzen. La cita se celebra habitualment a Barcelona, Sabadell, Lleida, Sant Cugat del Vallès, Granollers, Igualada, Tordera, Viladecans, Olot, Benicàssim i Montcada i Reixac.

DATA Del 14 al 29 de novembre
LLOC Online
PREU 10 € (espectacles)

'L'horitzó de Latung La La', d'Ymbernon.

EL FEMINISME DE FINA MIRALLES

El Macba presenta una mostra de l'obra feminista i crítica de Fina Miralles *Soc totes les que he sigut*, una aproximació als treballs que són l'eix vertebrador de l'obra de l'artista. Miralles (1950) va saber trencar amb les propostes academicistes que s'ensenyaven a les escoles d'art de

l'època i amb les formes de comportament establertes. La seva pràctica reconfigura el concepte del que és artístic i posa de manifest que la imatge poètica també pot tenir un contingut polític. Fins al 5 d'abril del 2021. Entrada general anticipada online, a 10 euros.

AVÍS: Els espectacles i les activitats d'aquesta agenda poden patir canvis de data o horari o cancel·lacions per culpa de la pandèmia. Abans d'anar-hi, és aconsellable confirmar la informació a través de les pàgines web dels organitzadors respectius.

Esports **Restriccions**

L'odissea de fer esport amb dignitat en temps de covid

Molts esportistes d'alt nivell viuen una situació de desavantatge respecte a rivals de fora de Catalunya, i altres ni tan sols es poden entrenar amb normalitat a causa del tancament d'instal·lacions

Roger Castillo
BARCELONA

La concentració viscuda aquest dimecres a la plaça Sant Jaume de Barcelona en contra de les restriccions a la pràctica esportiva implantades pel Govern ha reforçat la unió d'un sector molt crític davant d'una situació que estan convençuts que pot destrossar el present i el futur de l'esport català. Les competicions esportives ja fa un mes que estan suspeses, i des de fa quinze dies les instal·lacions estan tancades, en una mesura que té excepcions per als esportistes professionals i també per a aquells que participen en competicions d'abast estatal. De fet, hi ha instal·lacions orientades específicament a l'esport d'alt rendiment o d'alt nivell que estan obertes –el CAR de Sant Cugat, el Circuit de Barcelona-Catalunya o els Centres de Tecnificació Esportiva en són exemples– amb l'objectiu de no aturar l'esport d'elit.

Malgrat això, la veritat és que la situació actual genera un esport de diverses velocitats en què no només els practicants de base i els esportistes amateurs en surten perjudicats. Hi ha un bon gruix d'esportistes que, malgrat entrar en els supòsits previstos per seguir actius, també s'han topat

darrerament amb obstacles de tota mena per tirar endavant la seva activitat.

Un cas paradigmàtic es viu a les piscines. Els nedadors d'elit tenen una primera cita al campionat d'Espanya de piscina curta el cap de setmana vinent a Castelló, i hi arribaran en plena forma. Un grup liderat per Jessica Vall s'ha pogut entrenar amb normalitat a Andorra, i un altre, amb Mireia Belmonte, ho ha fet a Andalusia en concentracions en alçada ja planificades fa mesos. El problema principal el tindran aquells nedadors que no formen part d'un programa d'alt rendiment i que es presentaran al campionat estatal després d'unes setmanes en què les instal·lacions dels seus clubs han tancat les portes o bé les han obert de forma intermitent i sense els mateixos recursos que abans.

És la situació que viuen també els equips catalans de waterpolo, que segueixen competint a la divisió d'honor a empentes i rodolons amb diversos partits ajornats i amb alguns conjunts jugant com a local en piscines d'altres municipis per la impossibilitat de fer ús de la seva instal·lació, com el cas del CN Mataró a la seu de l'Atlètic Barceloneta. A tot plegat s'hi sumen les dificultats per entrenar-se, amb clubs ofegats econòmicament com el CN Terrassa, que té bona part de la plantilla en EERTO i que opta per no obrir els llums de la piscina per evitar despeses. El primer equip masculí dels vallesans, mentrestant, compagina entrenaments dificultosos amb competicions com la Lliga de Campions, amb debut inclòs aquesta setmana a Budapest.

Molts nedadors aniran al campionat estatal després de setmanes amb piscines tancades

L'Hospitalet ha donat suport explícit perquè els atletes del club atlètic es puguin entrenar

En l'àmbit de l'esport adaptat, hi ha persones que practiquen esport per recomanació mèdica

Concentració de dimecres del sector de l'esport per demanar la represa de l'activitat.

tat de fer ús de la seva instal·lació, com el cas del CN Mataró a la seu de l'Atlètic Barceloneta. A tot plegat s'hi sumen les dificultats per entrenar-se, amb clubs ofegats econòmicament com el CN Terrassa, que té bona part de la plantilla en EERTO i que opta per no obrir els llums de la piscina per evitar despeses. El primer equip masculí dels vallesans, mentrestant, compagina entrenaments dificultosos amb competicions com la Lliga de Campions, amb debut inclòs aquesta setmana a Budapest.

De les solucions a l'oblit

Les diverses velocitats en l'esport també les viuen atletes que tenen estatus d'alt nivell i que es poden entrenar amb normalitat però que no tenen accés a instal·lacions on fer-ho. Pol Retamal, campió d'Espanya el 2019 dels 200 metres lllisos i una de les grans promeses de la velocitat, s'exclamava amb contundència en conèixer el tancament d'instal·lacions: "Els esportistes professionals que no estan becats en un centre d'alt rendiment on entrenen? Al carrer!". Davant d'aquesta realitat, algunes entitats han fet mans i mànigues per buscar solucions imaginatives. És el cas de L'Hospitalet Atletisme, que ha aconseguit obrir la pista per als entrenaments dels at-

letes del club que compten amb llicència espanyola, fent valer que competeixen en competicions d'àmbit estatal i amb el suport explícit de l'Ajuntament de l'Hospitalet per fer-ho possible.

No tothom, però, té els mecanismes al seu abast per tornar-se a entrenar. Un dels sectors més invisibilitzats per les restriccions esportives és l'esport adaptat. Més enllà d'aquells esportistes que tenen un peu al CAR i dels que disputen competicions estatals, hi ha una realitat d'entrenaments i lligues que s'ha hagut d'aturar completament malgrat que una part significativa dels seus practicants són persones que practiquen esport per recomanació mèdica.

També hi ha casos com el de l'hoquei en cadira de rodes elèctrica, que no té calendari competitiu previst a curt termini. Ni el campionat d'Espanya de clubs ni el d'autonomies s'han disputat aquest 2020, i els jugadors de l'equip més potent de l'Estat, l'ADB Barberà, s'han quedat amb un pam de nas. Ho explica Cristina Arroyo, presidenta i jugadora de l'equip: "El impacte més gran, a part de no tenir cap competició tancada, és la manca en la regularització dels entrenaments. Les nostres expectatives no són gaire positives, però tenim moltes ganes de tornar a les pistes".

Passatemps

MOTS ENCREUATS

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1												
2												
3												
4												
5												
6												
7												
8												

Horizontals

1. Groc fosc. Inscriure la data. 2. Prefix que significa 'a l'inrevés', 'en direcció oposada'. Relatiu a l'economia. 3. Que té manies. Relatiu a la roca. 4. Donarà sentència en un judici. 5. Pati interior, generalment voltat de pòrtics. Excretin suor pels porus de la pell. Mig blog. 6. Circumscripció eclesiàstica, presidida per un bisbe, que constitueix una església amb plena personalitat pròpia. Membrana que forma la capa interna del sac embrionari en els mamífers, els ocells i els rèptils. 7. Identificador. Farien iridescent. 8. Entenem, ens expliquem. Tegument resistent i flexible que recobreix el cos de l'home i dels animals vertebrats, format per l'epidermis i la dermis.

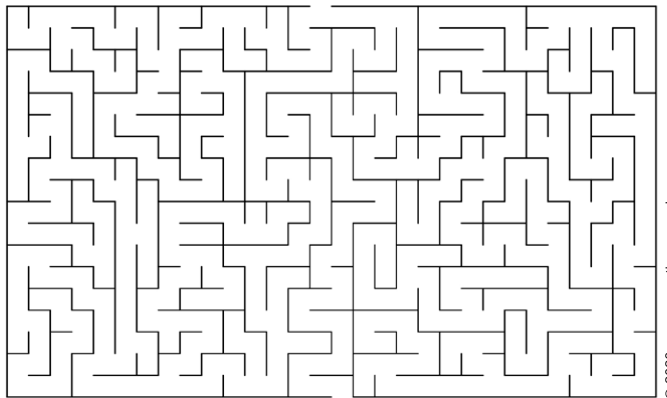
Verticals

1. Ens trobem en un lloc. Accepto una herència o una successió. 2. Fornida de provisions. 3. Home cruel i despietat. 4. Torni a donar començament. 5. Antiga peça de vestir llarga amb mànigues, semblant a una bata o casaca, utilitzada per homes i dones. A Pere li cau la p. 6. Comptéssim, de dos en dos, per parells. 7. Prefix que significa 'contra', 'amunt', 'de nou'. Facis un nus o nusos en alguna cosa. 8. Deformi amb un moviment de flexió. Símbol de l'apoteca. 9. No deixaré estar tranquil, inquietaré, preocuparé. 10. Dona que té molts diners, que posseeix grans béns. Deu vegades cent. 11. Militar de grau intermediari entre tinent coronel i general de brigada. 12. Facin l'assaig d'una obra teatral.

LES 7 DIFERÈNCIES

EL LABERINT

SUDOKU

			6					
		8		3	4	6	5	9
	6		8			2		
		7	9	8		5		
	9	2			5	8	4	1
		1		4	6			7
		9			3	7	2	4
3				9	7	1		
7		5					3	

Fàcil

			1			3	8	
8							9	
1		4					5	
5			2	9				
	7						4	
			3			1		7
	3		4	2				5
			8	3	6	4		

Difícil

SOLUCIONS

9	1	5	8	3	6	4	7	2
4	2	6	9	7	5	8	1	3
7	3	8	4	2	1	9	6	5
6	8	9	3	5	4	1	2	7
3	7	2	6	1	8	5	4	9
5	4	1	2	9	7	6	3	8
1	9	4	7	8	3	2	5	6
8	6	3	5	4	2	7	9	1
2	5	7	1	6	9	3	8	4

Difícil

7	4	5	1	2	8	9	3	6
3	2	6	4	9	7	1	8	5
1	8	9	5	6	3	7	2	4
8	5	1	2	4	6	3	9	7
6	9	2	3	7	5	8	4	1
4	3	7	9	8	1	5	6	2
5	4	8	1	9	2	7	3	6
2	1	8	7	3	4	6	5	9
9	7	3	6	5	2	4	1	8

Fàcil

MOTS ENCREUATS
Horitzontals: 1. Saur. Datar. A. 2. Ob. Econòmics. 3. Maniós. Rocós. 4. Sentenciària. 5. Atri. Suin. Og. 6. Dicoesi. Amni. 7. Id. Iriariem. 8. Capiem. Pell. Verticals: 1. Som. Adic. 2. Abastida. 3. U. Neró. P. 4. Reinici. 5. Cot. Ere. 6. Dossessim. 7. An. Nuis. 8. Torci. Ap. 9. Amoinaré. 10. Rica. Mil. 11. Coronel. 12. Assagin.

Charli López Prieto

“La lucha es fuerte porque no hemos perdido los barrios”

Vinculado a la creación del Ateneu La Base del Poble-sec, participa desde muy joven en movimientos anticapitalistas y asamblearios en Barcelona

Víctor Yustres

¿Cuándo empezó su activismo? A los 15 años. Yo era muy inquieto y entré en la Joven Guardia Roja, una organización maoísta. Creé una célula en mi instituto, el Milà i Fontanals del Raval, en 1975, poco antes de la muerte de Franco.

¿Cómo era la militancia clandestina? Éramos jóvenes de clase trabajadora del Poble-sec, Sant Antoni y el Raval. Fuimos la última generación de la clandestinidad y nos radicalizamos más que los que nos enseñaron. Nos reuníamos en la iglesia de la calle Calabria; el cura era de la organización. Montábamos huelgas y contagiamos a más institutos.

Pero poco a poco se desencantó. Sí. Me desengañé del marxismo-leninismo y de la política de copar espacios y no pasar a la acción. Nos echaron de la organización por demasiado radicales. Yo me afilié a la CNT en mi trabajo y me acerqué a grupos libertarios del Poble-sec. Vi que los anarquistas, lo que decían, lo hacían.

¿Cómo era el Poble-sec de la transición? Era un barrio trabajador, aislado de la ciudad, lleno de carpinterías y marmolerías. Había mucha efervescencia política en la calle: ocupamos la sede de Falange, que ahora es la Biblioteca Francesc Boix, creamos escuelas de alfabetización para adultos por las noches, ocupamos una guardería... Pero llegaron los años 80, que fueron nefastos.

¿Qué pasó? La extrema izquierda se institucionalizó y se pasó al PSOE, que necesitaba cuadros. Los que seguimos en el anticapitalismo y el asamblearismo fuimos una minoría. Nos quedamos solos.

¿También se quedaron solos contra los Juegos Olímpicos? Sí. Yo estuve en el grupo No 92. Éramos de los pocos que decíamos que Barcelona sería una ciudad escaparate del control social y que la especulación echaría a la gente de los barrios. Nos convertimos en el epicentro de la policía, que nos espiaba. Hubo mucha represión.

¿La cosa mejoró con el 15-M? Sí. Pero el 15-M no fue casualidad: se dio porque detrás había mucho trabajo en los barrios. En Barcelona, la lucha popular es aún fuerte porque no hemos perdido los barrios. El asalto electoral de Barcelona en Comú o la CUP me fastidió: hemos perdido activistas y lo han descremado todo. No queremos ser gestores de la miseria del capital.

¿Qué queda ahora? Seguir la lucha en el barrio. En el Ateneu La Base y el Sindicat de Barri del Poble-sec estamos generando comunidad y solidaridad y creando relaciones diferentes. Esa es la verdadera revolución.

UN 'YONKI' DE LA MILITANCIA

Nacido en 1960, Charli López Prieto participó en la creación del Ateneu Cooperatiu La Base y del Sindicat de Barri del Poble-sec, pero su trayectoria activista es larga: desde la adolescencia y hasta la actualidad ha participado activamente en organizaciones y movimientos asamblearios y anticapitalistas de Barcelona, especialmente en el barrio del Poble-sec. Él mismo se define como un *yonki* de la militancia. Para él, “no se es revolucionario un rato en una reunión: hay que serlo 24 horas desde todos los ámbitos de nuestra vida”.

Para quienes quieren leer lo que nadie más se atreve a publicar

más detalle en <https://re.publico.es/>

R
La **REPÚBLICA**
de **Público**